

JPP „KURK LIETUVAI“

Kai grožis tampa sumanus

Dizaino sprendimais paremtų inovacijų ekosistemos
Lietuvoje analizė

Giedrė Rutkauskaitė, Paulius Žeimys
2016 m. Spalio mėn.

Jaunųjų profesionalų programa (JPP) „Kurk Lietuvai“ – pirmoji ir kol kas vienintelė profesinio tobulinimo ir gerosios užsienio praktikos pritaikymo programa Lietuvoje, kuri suteikia galimybę jauniems profesionalams savo žiniomis ir idėjomis prisidėti prie modernios Lietuvos ateities kūrimo.

TURINYS

TURINYS	2
ĮVADAS	3
Tikslas	4
Uždaviniai	4
Dizaino sprendimais grįstų inovacijų sąvoka	5
1. Dizaino sprendimais paremtų inovacijų panaudos versle lygiai	5
2. Dizainas ES ir Lietuvos teisės aktuose	7
3. Aktualūs Lietuvos strateginiai dokumentai	8
4. Dizaino sprendimais grįstų inovacijų skatinimo priemonės	10
Dizaino sprendimais grįstų inovacijų ekosistemos dalyviai	11
1. Valstybinės institucijos	11
2. Aukštosios mokyklos	14
3. Dizaino ir inovacijų centrai universitetuose	17
4. Dizaino inkubatoriai	20
5. Dizaino susivienijimai	21
6. Privačios iniciatyvos	22
7. Renginiai	24
8. Dizaino apdovanojimai	27
9. Šiuolaikinės medijos	29
PAKLAUSA: kam ir kodėl reikia dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimo?	31
Dizainerių bendruomenė	31
Verslas ir startuoliai	31
Visuomenė	32
IŠVADOS	33
ŠALTINIAI	35
PRIEDAI	37

ĮVADAS

Siekiant inovacijų plėtros, dizainas šiuolaikiniame pasaulyje yra vis plačiau integruojamas į įvairias sritis: mokslą, verslą, socialinį, paslaugų sektorius. Tačiau, norint, kad šios inovacijos turėtų galimai didesnę pridėtinę vertę ir konkurencinį pranašumą, reikia papildomai skatinti dar platesnę dizaino sprendimų integraciją. Versle, dizainas nebėra tik apčiuopiamas, vizualus objektas – tai mąstymo būdas, metodika, tyrimai (angl. Design thinking).

2016 m. Europos Komisijos Inovacijų Barometro duomenimis, 62% Lietuvos verslų nenaudoja dizaino sprendimų nei vienoje produkcijos stadijoje (nei produkto stilistikos, nei jo kūrimo ar verslo strategijos vystymo procesuose). Šis skaičius nesiekia Europos Sąjungos (ES) vidurkio, kur beveik pusė visų verslų dizaino sprendimus jau integruoja į savo veiklą.

Galėdami gaminti patrauklesnius gaminius, naudodami efektyvesnius proceso sprendimus ir/ar darnesnes priemones, Lietuvos verslai galėtų būti konkurencingesni elektroninėse ir fizinėse rinkose ES ir visame pasaulyje.

Dizaino atnešama pridėtinė vertė priklauso nuo to, kuriame lygmenyje ji taikysime. Produkto dizaino pridėtinė vertė bus finansinė – vartotojas pasirinkęs prekę, kuri turės gražesnę pakuotę, bus lengviau atpažįstama ir išskirtinė dėl pasirinktų grafinių sprendimų. Dizaino taikymo strateginiame-organizaciniame lygmenyje, pridėtinė vertė slypi giliau. Tai gali būti geresnė organizacijos narių savijauta darbo vietoje, socializacijos procesai, kaštų, darbo laiko optimizacija ar daugybė kitų. Šiam tikslui pasiekti Lietuvoje nepakanka mokslinių tyrimų atskleidžiančių dizaino naudą, pritaikomumą ar atsiperkamumą, kurie galėtų tapti pagrindu ir dizaino politikos pradžia Lietuvoje. Taip pat trūksta dizaino sprendimais paremtų inovatyvių idėjų, verslumą skatinančių priemonių.

Lietuvos inovacijų plėtros veiklos rodikliai (Europos inovacijų švieslentė, 2016; Pasaulio inovacijų indeksas. Pav 1.)

Lietuvos inovacijų efektyvumo indeksas pasaulyje yra 105 iš 142 (Latvija 74/142, o Estija 51/142). 2013 m.

Lietuva patenka į vidutinių novatorių grupę ES (Italija, Ispanija, Portugalija, Čekija, Graikija, Slovakija, Vengrija ir Malta).

Lietuva yra paskutinėje vietoje ES pagal inovacijų poveikio ekonomikai indeksą.

Platesnis dizaino ir kitų netechnologinių inovacijų naudojimas gali būti vienas iš didesnės pridėtinės vertės produktų kūrimo, didesnio našumo ir tausescio išteklių naudojimo veiksmų. Europos Komisijos 2012 m. rugsėjo 26 d. komunikate Nr. KOM(2012) 537 „Kultūrinių ir kūrybinių sektorių skatinimas augimui ir darbo vietoms kurti ES“ nurodoma, kad kūrybinių ir kultūrinių industrijų bei dizaino sektorius sudaro apie 3,3 procento ES BVP (2010 m.). ES dokumentuose pabrėžiama, kad kūrybinės, kultūrinės industrijos ir dizainas yra svarbus variklis skatinant kitų sektorių ekonominę pažangą ir inovatyvumą. Be to, dizaino, architektūros, reklamos vaidmuo, skatinant investicijas į naujas vartotojams skirtas ekologiškai pažangias skaitmenines technologijas bei sprendinius, yra labai svarbus.

Atsižvelgiant į šiuos faktorius, Lietuvos Respublikos kanceliarijos ir VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ projekto JPP „Kurk Lietuvai“ dalyviai 2016 m. rugsėjį – 2017 m. kovą Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūroje (MITA) atlieka projektą „Inovacijų, paremtų dizaino sprendimais, skatinimas“. Projektu siekiama išsiaiškinti šios srities ekosistemą, poreikį ir pasiūlyti galimas priemones, galimai padėsiančias šio sektoriaus skatinimui. Šis dokumentas – pirmas analitinio pobūdžio dokumentas, apžvelgiantis iki šiol dar netirtos srities ekosistemą, galimybes ir grėsmes.

Tikslas

Išanalizuoti dizaino inovacijų ekosistemą Lietuvoje, siekiant išskirti jos plėtrai aktualius trūkumus, privalumus, grėsmes ir galimybes.

Uždaviniai

- Apžvelgti dizaino ir dizaino sprendimais grįstų inovacijų sąvokas teisiniuose dokumentuose.
- Apžvelgti už dizaino sektoriaus ir dizaino sprendimais grįstų inovacijų plėtrą atsakingas institucijas ir kitus dizaino sprendimais grįstų inovacijų ekosistemos dalyvius (bei jų taikomas skatinimo priemones) Lietuvos:
 - aukštajame moksle;
 - viešajame sektoriuje;
 - privačiose iniciatyvose.
- Apibūdinti Lietuvos dizaino sprendimais grįstų inovacijų ekosistemos dalyvių dinamiką: profesinius susivienijimus, reprezentacines institucijas, renginius.
- Pristatyti Lietuvos dizaino sektoriaus galimybių studiją (2014 m.) ir dizaino paklausą atsižvelgiant į tris kertines grupės: dizainerius, verslo struktūras, akademią.

pav. 1 Lietuvos inovacijų plėtros veiklos rodikliai

Dizaino sprendimais grįstų inovacijų sąvoka

Dizaino sprendimais paremtos inovacijos – tai naujas požiūris į pačias inovacijas, kuomet pastebima, jog žmonės įsigyja ne tik produktus ar paslaugas, jie taip pat perka „reikšmę“. Vartotojo nebetenkina vien tik formos ar funkcijos, jis ieško patirčių (prasmės) (J. Chisholm).

R. Verganti (2009) dizaino sprendimais grįstas inovacijas aiškina kaip MTEP procesus, skirtus reikšmės kūrimui. Pasak jo, versle tokio pobūdžio inovacijas skatina organizacijų vizija, nusakanti naudą, naują produktų prasmę ir jos integraciją į visuomenę. Šią sąvoką panašiai aiškina S. Bucolo ir J. H. Matthews (2011). Jiems, visų pirma, tai yra procesas, kuriantis tvarų konkurencinį pranašumą, iš esmės keičiantį vartotojo požiūrį į vertę.

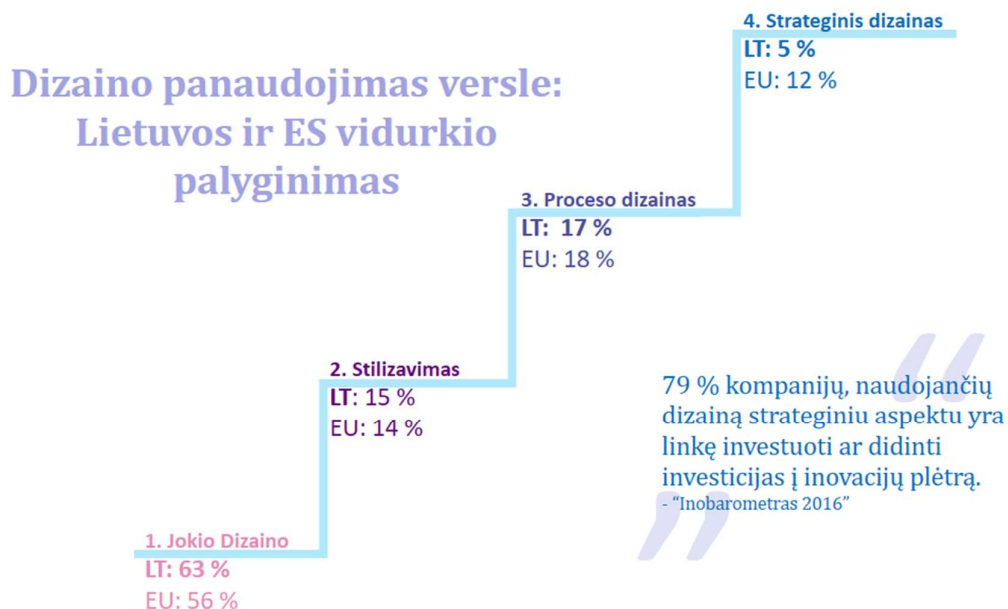
Kitaip tariant, produktas ar paslauga jų vartotojams gali kelti tam tikras asociacijas, prisiminimus, dėl to padidinti sąsajos ir gaunamo malonumo kokybę bei mastą. Vartotojas daiktui ar paslaugai pats sukuria

reikšmę, interpretuoja ją grįsdamas tam tikromis asociacijomis, prisiminimais. Tai taip pat gali būti nusistatytų tikslų, gebėjimų ar formuojamos tapatybės, savijautos dalis, viso to įprasminimas.

Dizaino sprendimais paremtos inovacijos kuriamos atsižvelgiant į vartotoją ir apima 3 trijų etapų procesą, kuriuo žmogus suteikia reikšmę. Tai klausymas, interpretacija ir nukreipimas (angl. addressing). Pavyzdžiui, klasikinis dizaino sprendimais paremtų inovacijų pavyzdys – Nintendo Wii kompiuterinis žaidimas, pakeitęs požiūrį į kompiuterinius žaidimus ir jo pasyvius žaidėjus pavertęs fiziškai aktyviais dalyviais.

Vis dėlto, dizaino sprendimais paremtų inovacijų apibrėžimas nėra lengvai suprantamas. To priežastis – plati dizaino sąvoka ir vis didesnę vertę įgaunantys dizaino mąstymu paremti principai net keliuose lygiuose.

1. Dizaino sprendimais paremtų inovacijų panaudos versle lygiai

Dizaino sprendimais grįsta inovacija dažniausiai vadinama paslauga ar produktas, kuris vartotojams sukuria naują poreikį. Verslai, užsiimantys tokio pobūdžio inovacijomis, kuria naujus produktus, paslaugas ir atranda inovatyvius jų pritaikymo būdus. Dizainas yra svarbi inovacijų proceso dalis ir tokio pobūdžio inovacijų skatinimui suteikiama vis daugiau svorio ES mastu. Programos rėmuose buvo sutartinai priimtas dizaino sprendimais paremtų inovacijų versle aiškinimas, išvystytas Danijos dizaino centro, kuris šias inovacijas išskaido į keturis lygmenis:

Jokio dizaino: produktai ir paslaugai jos kūrėjai intuityviai suteikia formą, dizaino klausimas ar būtinybė nėra svarstoma.

Stilizavimas: produktui ar paslaugai suteikiamas patrauklus pavidalas, kuris patiktų vartotojui, tačiau nekuriama jokia papildoma pridėtinė vertė. Stilizavimas atliekamas kaip baigiamoji produkto kūrimo stadija. Pavyzdžiui, to paties produkto pakuotės sumoderninimas, atnaujinimas, nesuteikiant jai naujo funkcionalumo, paskirties ar auditorijos.

Dizainas kaip proceso dalis: į produkto kūrimą įsitraukia tarpdisciplininė įmonės komanda, įskaitant rinkodaros skyrių, kuri sprendžia tam tikrą vartotojo problemą. Dizainas yra suvokiamas plačiau, dizaino kūrimo procesas yra panaudojamas kaip būdas sukurti naują apčiuopiamą vertę ar funkcionalumą produktui, sukurti jo išskirtinumą ar konkurencinį pranašumą. Vienas konkrečių pavyzdžių – ACME *Jungle* ausinės, kurios stilingai išsprendžia nuolat susipainiojančių laidų problemą.

Dizainas kaip strategijos dalis: dizaino kūrimo ir mąstymo būdai pritaikomi iš esmės atnaujinant dalį ar net visą verslo modelį. Siekiamas rezultatas – sukurti naują produkto ar paslaugos pritaikymo būdą arba sukurti ir patenkinti naują vartotojų poreikį, kurio iki šiol nebuvo. Dažniausiai minimas pavyzdys yra „Apple“ išmanusis telefonas, pakeitęs vartotojų informacijos gavimo ir perdavimo paradigmą. Kitas dizainu grįstų inovacijų šioje stadijoje pavyzdys, kuris plačiai naudojamas – dalijimosi ekonomika su iš esmės nauju požiūriu į paslaugų, kurių neturi pati įmonė, teikimą: Uber, Vinted, Trafi, Airbnb.

DESIGN
FOR
EUROPE

„Dizainas Europai“ („Design for Europe“)

Anot Europos darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo strategijos „Europa 2020“, dizainas – vis labiau pripažįstamas pagrindiniu dalyku ir veikla siekiant idėjas pateikti rinkai ir jas paversti patraukliais ir paprastais naudoti produktais arba paslaugomis. Nors dizainas vis dar dažnai siejamas tik su estetika, jo taikymo galimybės yra kur kas platesnės. Sistemingiau naudojant dizainą kaip priemonę į vartotojus ir rinką orientuotoms inovacijoms skatinti visuose ekonomikos sektoriuose, kartu su moksliniais tyrimais ir technologine plėtra (MTTP), padidėtų Europos konkurencingumas. Dėl to Europos Komisija (EK) 2014m. iniciavimą programą „Dizainas Europai“, kurios rėmuose būtų įgyvendintas „Inovacijų grįstų dizaino sprendimais veiksmų planas“. „Dizaino Europai“ rėmuose buvo suorganizuotas renginių ciklas, padedantis ES šalims narėms paskatinti dizaino įtraukimą į inovacijų politiką. „Lietuvos dizaino forumas“ yra oficialus šios programos atstovas Lietuvoje.

Lietuvos dizaino politikos dirbtuvių galimybių studija, 2016

2016 m. gegužės 3 d. programos „Dizainas Europai“ atstovai, suorganizavo dizaino politikos dirbtuves, skirtas apibrėžti Lietuvos dizaino sektoriaus ekosistemai ir iš jos silpnųjų ir stipriųjų vietų suplanuoti veiksmus ilgalaikiams ir trumpalaikiams uždaviniams bei rekomendacijoms Lietuvos dizaino teisėkūrai. Dirbtuvėse dalyvavo 18 dalyvių atstovaujančių aukštojo mokslo, privataus ir viešojo sektorių institucijas.

Dirbtuvių rekomendacijos Lietuvos dizaino politikai – pateikti išsamią Lietuvos dizaino sprendimais grįstų inovacijų skatinimo priemonių analizę, dėl šių priemonių kriterijų neapibrėžtumo dizaino atžvilgiu. Taip pat buvo pasiūlyta organizuoti viešojo sektoriaus tarnautojų mokymus apie dizaino mąstymo metodus ir jų nešamą naudą. „Lietuvos dizaino forumui“ ir Lietuvos pramonininkų konfederacijai buvo patarta organizuoti bendrus verslo inkubacinius renginius.

Dirbtuves vedė HDR Vello dizaino tyrimų centro vadovė ir programos „Dizainas Europai“ politikos bei strategijos ekspertė Dr. Anna Whicher.

2. Dizainas ES ir Lietuvos teisės aktuose

- Lietuvos Respublikos dizaino įstatymas (2002-11-07, Nr. IX-1181, toliau – Dizaino įstatymas) dizainą apibrėžia kaip **viso gaminio ar jo dalies vaizdą**, sudarytą iš gaminio ir (arba) jo ornamentikos specifinių savybių – linijų, kontūrų, spalvų, formos, tekstūros ir (arba) medžiagos. Dizaino įstatymas dizainą apibrėžia kaip vaizdą, kuriam yra taikoma teisinė apsauga ir registracija.

- 2009 m. balandžio 7 d. Europos Komisijos tarnybų darbiniam dokumente SEC (2009)501 final apibrėžiamas „**Dizainas kaip į naudotoją orientuotų inovacijų variklis**“. 2013 m. rugsėjo 23 d. Europos Komisijos tarnybų darbiniam dokumente SWD (2013) 380 final „Dizainu grindžiamų inovacijų skatinimo veiksmų plano įgyvendinimas“ išplečiama dizaino sąvoka teisės aktuose, dizainas minimas kaip sudėtinė inovacijų politikos dalis, strateginis instrumentas, padedantis kurti rinkai naujus, patrauklius ir į vartotoją orientuotus produktus ir paslaugas. Dizainas gali būti mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklos dalis.

Remiantis šiomis nuostatomis, Europos dizaino lyderystės taryba (angl. European Design Leadership Board) sukūrė veiksmų planą, kuriame dizainas minimas kaip svarus pridėtinę vertę formuojantis komponentas įgyvendinant EU programų (pvz., „Horizontas 2020“, „COSME12“) ir 2014-2020 m. ES struktūrinių fondų strateginių tikslus.

- Europos dizaino platformos (SEE) 2014 m. atlikto tyrimo metu (angl. Design Policy Monitor,

2015) nustatyta, kad dizaino politika yra sudėtinė nacionalinės politikos dalis 15-oje iš 28 Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių narių. Lietuva priskirta šalių grupei, kurios neturi dizaino politikos dokumentų. Dizainas Lietuvoje yra sudėtinė inovacijų politikos dalis (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. 1281 „Dėl Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 metų programos patvirtinimo“) bei kultūrinių ir kūrybinių industrijų politikos dalis.

- Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2015 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. ĮV-594, dizainui (ir architektūrai) nustatytos plėtros gairės. Jų tikslas – nustatyti Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau – Kultūros ministerija) kultūros politikos plėtros kryptys dizaino srityje, dizaino matomumo visuomenėje ir suvokimo apie dizaino įtaką socialinei, ekonominei šalies plėtrai bei poveikį inovacijoms didinimas. Šiame dokumente dizaino naudotoju šalia verslo sektoriaus yra įvardinamas ir viešasis sektorius. Viešajame sektoriuje yra matomas didelis potencialas dizaino veikloms, nes jos yra pritaikomos visuomenės socialiniams – ekonominiams iššūkiams spręsti (pvz., tokiose srityse kaip informacinės visuomenės skatinimas, aplinkosauga ir darnus išteklių naudojimas, kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas, transporto infrastruktūros plėtra, visuomenės švietimas, viešojo valdymo efektyvumo didinimas ir pan.).

ES šalių dizaino politikos būklė 2014 m.

pav. 3 Šaltinis: SEE Platform Bulletin Issue 11, June 2014

3. Aktualūs Lietuvos strateginiai dokumentai

2030
LIETUVA

Lietuva 2030

Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ yra valstybės vizija ir raidos prioritetai bei jų įgyvendinimo kryptys iki 2030 metų. Tai pagrindinis planavimo dokumentas, kuriuo turi būti vadovaujama priimant strateginius sprendimus ir rengiant valstybės planus ar programas.

Šis strateginis dokumentas esminius tikslus įvardija trijose srityse: sumani visuomenė, sumani ekonomika ir sumanus valdymas. Atliepiant Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 metų programos dizaino politikos apibrėžimą kaip inovacijų bei kultūrinių ir kūrybinių industrijų dalis, dizaino sprendimais grįstų inovacijų reikmės ir nauda yra įvardijamos kaip visų šių sričių neatsiejama dalis.

„Lietuva 2030“ **sumani visuomenė** – tai vaizduotė, kūrybiškumas ir kritinis mąstymas, kurie vertinami

kaip svarbūs šalies ištekliai ir yra ugdomi nuo mažens visą gyvenimą. Skatinama ir ugdoma lyderystė, mokėjimas dirbti komandoje, stiprinamas visuomenės organizuotumas. Kultūra kiekvieno visuomenės nario gyvenime užima ypač svarbią vietą. Ji suprantama ne tik kaip muziejų, parodų ar teatrų lankymas, bet ir daug plačiau – kaip visuomenės savivokos ir saviraiškos kultūra, kurianti pridėtinę vertę įvairiose visuomenės gyvenimo srityse.

Sumaniai ekonomikoje yra keliamas tikslas, kad didesnė dalis bendrosios pridėtinės vertės būtų sukuriama žiniomis ir kūryba grįstose įmonėse, kuriose dauguma darbuotojų kurs intelektualius ir inovatyvius produktus ir paslaugas.

Sumaniojo valdymo srityje viešasis sektorius yra apibrėžiamas, kaip užtikrinantis aukštą paslaugų kokybę ir tenkinantis paslaugų vartotojų poreikius. Jis bendru sutarimu teikia grįstas, geros kokybės ir visuomenei aktualias viešąsias paslaugas. Paslaugų kokybė yra nuolat vertinama, paslaugų vartotojai

plačiai įtraukiami į jų tobulinimo procesus. Viešųjų paslaugų teikimo mastas atitinka visuomenės lūkesčius, jos lengvai prieinamos visiems Lietuvos žmonėms jiems patogiu būdu, atsižvelgiant į technologinių galimybių pokyčius.

Nacionalinė pažangos programa 2014-2020

Patvirtinta (2012 m. lapkričio 28 d. LR Vyriausybės nutarimu Nr. 1482) 2014-2020 nacionalinė pažangos programa (toliau – NPP), skirta Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“ įgyvendinti. Šioje programoje, jungiančioje pagrindines Lietuvos pažangos strategijos „Lietuva 2030“ ir Europos Sąjungos strategijos „Europa 2020“ nuostatas ir orientuotoje į pažangą, aprašomos ilgalaikių valstybės prioritetų įgyvendinimo uždaviniai ir kryptys, numatomos ES finansinės paramos proporcijos.

Vienas iš dokumente minimos sumanios ekonomikos įgalinimo tikslų – kurti paskatas inovatyvaus verslo plėtrai (2 tikslas). Jo uždaviniai: (1) skatinti naujų inovatyvių produktų ir paslaugų kūrimą ir jų komercializavimą, (2) skatinti besikuriančias inovatyvias įmones bei (3) formuoti paklausą inovacijoms.

2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicinių veiksmų programa

Remiantis ankstesniais dokumentais sukurta 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicinių veiksmų programa, kurioje nurodomas pagrindinės investicijų kryptys. Investicijos į MTEPI yra ilgalaikio pobūdžio ir pasižymi didele rizika, todėl valstybei tenka svarbus vaidmuo jas skatinant: tik nedidelė dalis verslo subjektų yra pajėgūs investuoti į šią sritį savarankiškai. Tuo tikslu numatoma auganti parama įmonių MTEPI veikloms, skatinant aukštesnės pridėtinės vertės produktų ir paslaugų pasiūlą.

Remiantis šia programa, dizaino sprendimais grįstos inovacijos nėra tiesiogiai įvardijamos, tačiau dėl savo inovatyvaus koncepto, gali patekti į MTEPI. EK tarnybų pozicijoje dėl 2014–2020 m. Lietuvos partnerystės sutarties ir programų rengimo (toliau – EK pozicija) rekomenduojama, pirmiausiai, skatinti verslo investicijas į MTEP, inovacijas, verslumą, verslo ir mokslo ryšius, siekiant sukurti ilgalaikius pasitikėjimu pagrįstus santykius bei užtikrinti geresnį žinių platinimą ir perdavimą.

Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 m. programa

Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programa (toliau – Programa) parengta siekiant sutelkti valstybės išteklius Lietuvos inovatyvumui didinti ir kurti konkurencingą, aukšto lygio žiniomis, naujausiomis technologijomis, kvalifikuotais žmogiškaisiais ištekliais ir sumania specializacija grindžiamą ekonomiką. Programa parengta atsižvelgiant į Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“.

Programoje pabrėžiama, kad Lietuva iš 27 ES valstybių narių užima paskutinę vietą pagal ekologinių inovacijų diegimą (Eco-Innovation scoreboard 2012 duomenimis). Anot programos, svarbu pasiekti, kad verslo orientavimasis į aplinkos tausojimą, žaliąsias inovacijas ir žaliąją rinką taptų ne tik prievole, bet ir įprasta praktika kuriant didesnę pridėtinę vertę turinčius gaminius ir paslaugas. To pagrindu išskiriamas EK 2012 m. rugsėjo 26 d. komunikatas Nr. KOM(2012) 537 „Kultūrinių ir kūrybinių sektorių skatinimas augimui ir darbo vietoms kurti ES“, kuriame nurodoma, kad kūrybinių ir kultūrinių industrijų bei dizaino sektorius sudaro apie 3,3 procento ES BVP (2010 m.) ir pabrėžiama kad kūrybinės, kultūrinės industrijos ir dizainas yra svarbus variklis skatinant kitų sektorių ekonominę pažangą ir inovatyvumą. Be to, dizaino, architektūros, reklamos vaidmuo, skatinant investicijas į naujas vartotojams skirtas, ekologiškai pažangias, skaitmenines technologijas bei sprendinius, yra labai svarbus.

Lietuvos inovacijų veiklos planas 2014-2017m.

Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos vykdymui, Ūkio ministro nutarimu, buvo patvirtintas ir įgyvendinimo 2014–2017 metų veiksmų planas. Šiame plane numatytas tikslas – švietimo ir aukštojo mokslo sistemoje ugdyti kūrybiškumą, verslumą, inovatyvumą ir rinkos poreikius atitinkančius praktinius įgūdžius ir kvalifikaciją (1.2) bei skatinti inovatyvaus verslo kūrimą, sudarant palankias sąlygas ir suteikiant žinių apie inovatyvaus verslo pradžią (1.3).

4. Dizaino sprendimais grįstų inovacijų skatinimo priemonės

Europos Sąjungoje įgyvendinti 6 bendrai finansuojami projektai, kuriais skatinamos dizainu grindžiamos inovacijos strateginėse veiksmų plano srityse. Jie finansuojami pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą ir yra susiję su Europos dizaino inovacijų iniciatyva, kuri padeda naudoti dizainą kaip į vartotojus orientuotą inovacijų priemonę. Šie 6 projektai yra:

- „€Design“ – dizaino vertės nustatymas (pagal jį tobulinamas dizaino, kaip ekonominio vertės kūrimo veiksnio, vertinimas);
- „Platforma SEE“ – dalijimasis patirtimi Europoje – politikos inovacijų dizainas (dalijantis geriausia patirtimi dizainas integruojamas į inovacijų politiką);
- „IDeALL“ – visiems prieinamas dizainas „gyvosiose laboratorijose“ (užmezgant ryšius tarp dizainerių ir inovacijų ekosistemų, siekiant įmonių konkurencingumo didinimo);
- „DeEP“ – dizainas Europos politikoje (dizaino inovacijų politikos poveikį padedantys suprasti vertinimo rodikliai);
- EHDM – Europos dizaino valdymo namai (stiprinami dizaino valdymo viešajame sektoriuje gebėjimai);
- REDI – „Kai regionai skatina verslininkus kurti naujoves“ (dizainu skatinamos inovacijos regioninėse inovacinėse ekosistemose).

Dizaino finansavimas Lietuvoje apima kelias dizaino sektoriaus finansavimo kryptis: (1) mokymo įstaigų finansavimą; (2) dizaino agentų infrastruktūros kūrimo ir plėtros finansavimą; (3) dizaino propagavimo veiklos finansavimą; (4) dizaino verslo ir MTEP finansavimą.

Pasak VDA Dizaino inovacijų centro „Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studijos“, duomenys apie viešojo sektoriaus išlaidas dizainui nėra renkami. Dažniausiai remiamasi tik dizaino rėmimui ir propagavimui skiriamų investicijų duomenimis.

Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. duomenimis, išlaidos

inovacinei veiklai sudarė 1 013,4 mln. Mažiausia lėšų dalis buvo investuota į su inovacine veikla susijusius darbus (mokymas, inovacijų rinkodara, dizainas, kita su inovacijomis susijusia veikla) – 4,4 proc.

VDA DIC 2014m. galimybių studija pabrėžia dizaino finansavimo neišskiriant/ nesikoncentruojant tik į specifiškai dizainui skirtas programas svarbą. Minimas sėkmės pavyzdys – 2007-2013 m. ES struktūrinių fondų priemonės Inočekiai LT naudojimas dizaino MTEP finansavimui.

Lietuvoje smulkus ir vidutinis dizaino verslas ir dizaino sprendimais paremtų inovacijų verslas gali būti skatinamas pagal ES struktūrinių fondų veiksmų programos 3 prioriteto „Smulkią ir vidutinio verslo konkurencingumo skatinimas“ priemones (atsakinga institucija – Ūkio ministerija).

Aktualios dizaino sektoriui yra 3 naujos paramos priemonės: tiesiogiai dizaino veiklos plėtrai skirta priemonė „Dizainas LT“ bei priemonės „Inkubatoriai LT+“, skirta ir „Mokymai LT“.

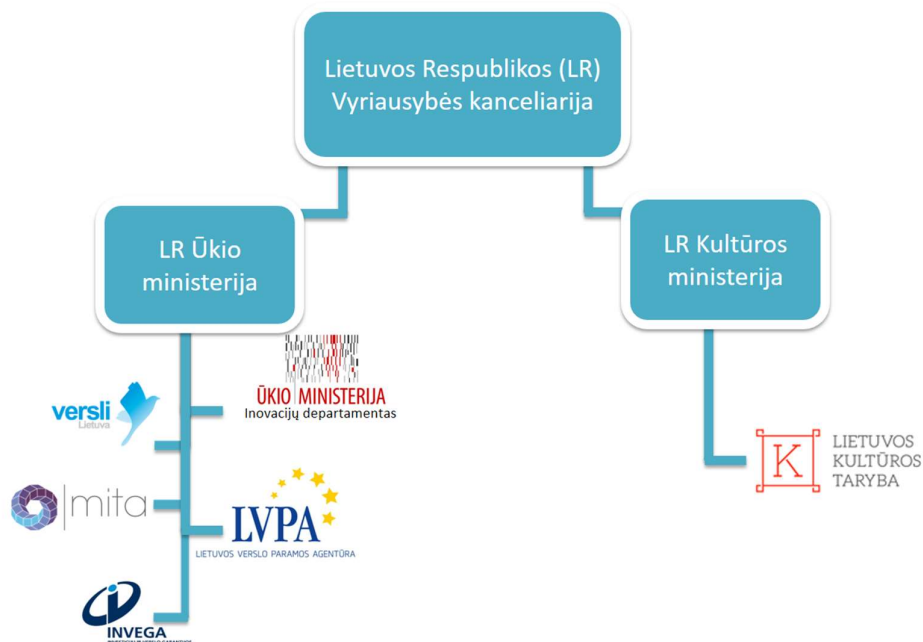
Dizainas LT

2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonę (Nr. 03.3.1-LVPA-K-838) „Dizainas LT“ - nauja, tiesiogiai dizaino veiklos plėtrai skirta priemonė. Ji skirta įvairių ekonomikos sektorių verslo mažoms ir vidutinėms įmonėms, kuriančioms naujus produktus, norinčioms su jais įeiti į naujas rinkas ir padidinti savo konkurencingumą. Priemonės Dizainas LT tikslas yra skatinti įmones investuoti į gaminių ir paslaugų dizaino kūrimą bei tobulinimą ir pritaikyti originalius sprendimus, siekiant išlaikyti įmonės konkurencinį pranašumą rinkoje, kuris pamatuojamas įmonės produktyvumo ir pajamų iš parduoto produkto augimu. Paraiškas teikti gali labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Didžiausia galima projektui skirti finansavimo lėšų suma yra 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų).

Priemonę inicijuoja LR Ūkio ministerija, administruoja Lietuvos verslo paramos agentūra (LVPA).

Dizaino sprendimais grįstų inovacijų ekosistemos dalyviai

Dizaino, kaip veiklos srities, politikos Lietuvoje formavimas patenka į keleto ministerijų atsakomybės laukus – LR Ūkio ministerijos ir LR Kultūros ministerijos. Lietuvos dizaino sferos formavimui įtakos turi „Design for Europe“ organizacija.

pav. 4 Dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimo ekosistemą formuojančios valstybės institucijos

1. Valstybinės institucijos

1. Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
2. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
3. Inovacijų departamentas prie LR Ūkio ministerijos
4. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
5. Lietuvos verslo paramos agentūra
6. Versli Lietuva
7. Lietuvos inovacijų centras
8. Lietuvos kultūros taryba

kuria palankią naujų produktų ir procesų kūrimo versle aplinką ir skatina įmonių inovacinę veiklą, koordinuoja inovacijų paramos infrastruktūros kūrimą ir plėtrą, įgyvendindama inovacijų plėtros programas, inicijuoja priemones, skatinančias inovacinės, informacinės, vadybinės kompetencijos ugdymą, ir koordinuoja jų vykdymą. Ministerija prisideda prie bendros europinės mokslinių tyrimų erdvės, žinių ekonomikos kūrimo, inicijuoja priemones, skatinančias intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą versle, intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, ir koordinuoja jų įgyvendinimą.

Ūkio ministerijos subjektai koordinuojantys dizaino (kaip inovacijų politikos dalį) skatinimą yra:

- Lietuvos verslo paramos agentūra
- Inovacijų departamentas

1. Lietuvos Respublikos ūkio ministerija

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – Ūkio ministerija) kuria nacionalinę inovacijų sistemą,

- MITA
- INVEGA
- Versli Lietuva

2. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – Kultūros ministerija) formuoja valstybės politiką kultūros ir kūrybinės pramonės srityje, organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą, formuoja valstybės politiką autorių teisių, atlikėjų ir kitų gretutinių teisių apsaugos srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą. Ministerija formuoja valstybės politiką kultūrinės edukacijos srityje ir organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

Kultūros ministerijos subjektai koordinuojantys dizaino (kaip kultūrinių ir kūrybinių industrijų politikos dalį) skatinimą yra:

- Lietuvos kultūros taryba

3. Inovacijų departamentas prie LR Ūkio ministerijos

Inovacijų departamento prie LR Ūkio ministerijos (toliau – Inovacijų departamentas) vienas iš uždavinių – formuoti inovacijų politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. Departamentas taip pat koordinuoja viešųjų inovacijų paramos paslaugų veiklą ir jos stebėseną.

Inovacijų departamente veikia Inovacijų politikos skyrius ir Verslo ir mokslo bendradarbiavimo skyrius.

Departamentas, siekdamas atlikti šias užduotis, atstovauja Lietuvai Europos Sąjungos institucijose, Jungtinių Tautų organizacijoje, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje, Europos kosmoso agentūroje ir kitose tarptautinėse organizacijose inovacijų, kosmoso ir MTEP klausimais; rengia ir teikia pasiūlymus dėl MTEP ir inovacijų politikos ir veiklos efektyvumo gerinimo, kuria nacionalinę inovacijų sistemą; įgyvendindama inovacijų plėtros programas, inicijuoja priemones, skatinančias inovacinės, informacinės, vadybinės kompetencijos ugdymą, ir koordinuoja jų vykdymą; koordinuoja inovacijų paramos infrastruktūros kūrimą ir plėtrą; dalyvauja organizuojant mokslo ir technologijų

parkų, technologinių inkubatorių veiklą, koordinuoja inovacijų centrų veiklą.

Inovacijų departamentas ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Inovacijų departamentas atsakingas už inovacijų politiką, jos formavimą ir įgyvendinimą. Vis dėlto, iki šiol jokiuose dokumentuose ar programose dizaino sprendimais paremtos inovacijos nebuvo skatinamos, joms neskiriamas atskiras dėmesys. Siekiant šios srities apibrėžimo ir skatinimo, pasiūlymai pirmiausia turėtų būti pateikiami šiam departamentui.

4. Mokslų, Inovacijų ir Technologijų Agentūra (MITA)

MITA (Mokslų, inovacijų ir technologijų agentūra) yra pagrindinė Lietuvos valstybės institucija atsakinga už inovacijų politikos įgyvendinimą Lietuvoje.

Įkurta 2010 m., MITA siekia formuoti inovacijų diegimui palankią aplinką Lietuvoje. MITA dirba su startuoliais, mokslininkais ir verslo atstovais skatindama verslo ir mokslo bendradarbiavimą, mokslinių tyrimų rezultatų komercinimą ir intelektinės nuosavybės apsaugą, administruojant nacionalinių ir tarptautinių taikomųjų mokslinių tyrimų, eksperimentinės (technologinės) plėtros ir inovacijų programas ir konkursinį šių programų projektų finansavimą.

Dizaino inovacijos ir MITA

MITA ekspertai įtraukti į dizaino strateginių dokumentų, studijų, dirbtuvių dalyvių ir ekspertų grupes. Organizacija taip pat finansuoja dizaino sprendimų paremtų inovacijų projektus bei verslus, tačiau iki šiol konkrečių veiksmų, skirtų inovacijų, paremtų dizaino sprendimais, skatinimui, nebuvo. Pirmasis šios srities skatinimo projektas – Jaunųjų profesionalų programos „Kurk Lietuvai“ įsitraukimas ir darbas šioje srityje.

5. Lietuvos verslo paramos agentūra (LVPA)

LVPA prisideda prie Lietuvos ūkio plėtrai ir tarptautiniam konkurencingumui didinti skirtų

nacionalinių strategijų ir programų įgyvendinimo, padeda kryptingai investuoti paramą verslui, energetikai, moksliniams tyrimams, eksperimentinei plėtrai ir inovacijoms, administruoja ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšomis finansuojamus projektus, užtikrina informacijos apie reikalavimus ES investicijoms gauti ir šių investicijų paskirstymą, sklaidą.

LVPA ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

LVPA administruoja Ūkio ministerijos inicijuojamą 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonę (Nr. 03.3.1-LVPA-K-838) „Dizainas LT“, kurios tikslas yra paskatinti įmones investuoti į gaminių (paslaugų) dizaino sprendimus, siekiant padidinti įmonės produktų ar paslaugų patrauklumą, o kartu ir paklausą bei įmonės produktyvumą. Paraiškas teikti gali labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Didžiausia galima projektui skirti finansavimo lėšų suma yra 10 000 Eur (dešimt tūkstančių eurų).

6. Versli Lietuva

VšĮ „Versli Lietuva“ yra LR Ūkio ministerijos įsteigta viešoji įstaiga, kurios tikslas yra padėti konkurencingiems verslams kurtis ir plėstis Lietuvoje, eksportuoti teikiant mokymų, konsultacijų ir verslo partnerių paieškos paslaugas, naudojant efektyvią organizacijos struktūrą ir partnerių bei ekspertų tinklą.

Versli Lietuva ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

VšĮ „Versli Lietuva“ administruoja „Startup Lithuania“ informacinę platformą, kuri organizuoja Lietuvos startuolių ekosistemą stimuliuojančius informacinius renginius, tokius kaip LOGIN Startup Fair, Hakatonai, BarCamp in Lithuania. „Statup Lithuania“ taip pat konsultuoja ankstyvos stadijos startuolius. Šis projektas padėjo išaugti tokioms dizaino sprendimais grįstų inovacijų idėjoms kaip City Birds, Vinted, Trafi it kt.

7. Lietuvos inovacijų centras (LIC)

Lietuvos inovacijų centras yra nepelno organizacija, teikianti inovacijų paramos paslaugas verslo įmonėms, mokslo ir studijų institucijoms, Lietuvos verslo asocijuotoms struktūroms ir verslo paramos organizacijoms.

LIC dalininkais yra LR Ūkio ministerija, LR Švietimo ir mokslo ministerija bei Lietuvos pramonininkų konfederacija.

LIC siekia teikti inovacijų paramos paslaugas, įgyvendinant Lietuvos inovacinę ūkio plėtros politiką. Pagrindinis strateginis tikslas – didinti tarptautinį Lietuvos verslo konkurencingumą, intensyvinant naujų technologinių sprendimų ir organizacinių iniciatyvų įgyvendinimą versle.

LIC ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Inovacijų rėmimas ir skatinimas yra pagrindinė šio instituto veikla. Didelis dėmesys skiriamas srities efektyvinimui, skirstomos Europos Sąjungos projektinės lėšos.

LIC kasmet steigia „Inovacijų prizą“, kuriuo apdovanojama inovatyvi įmonė ir inovatyvus produktas. Tačiau atskirai dizainui skirtų konkrečių programų ar veiksmų institutas nevykdo.

Siūloma ekspertinė pagalba verslo įmonėms investicijų optimizavimo bei mokesčių lengvatų klausimais, pagalba kuriant ir diegiant inovacijas.

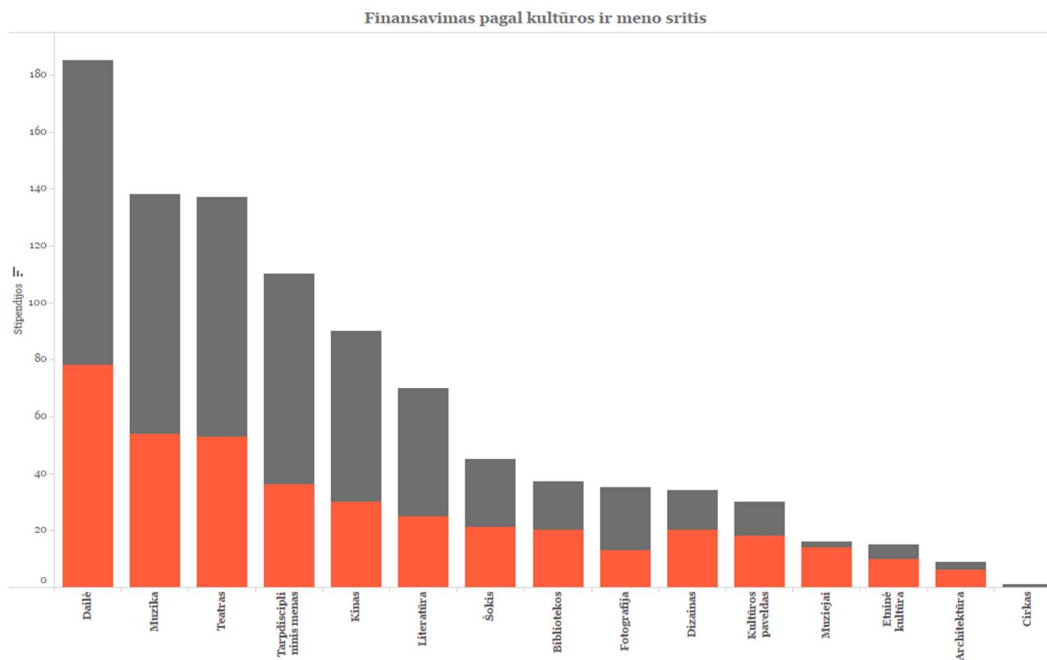
8. Lietuvos kultūros taryba

Lietuvos kultūros taryba (LTKT) finansuoja kultūros ir meno programas, projektus ir kitokias priemones. Taip pat, LTKT administruoja jos pavaldumui priskirtą Kultūros rėmimo fondą ir skiria kultūros ir meno kūrėjams stipendijas ir kitokią finansinę paramą. LTKT organizuoja kultūros ir meno tyrimus, koordinuoja šių tyrimų įgyvendinimą bei atlieka vykdomų kultūros ir meno projektų stebėseną. Pagal kompetenciją, LTKT taip pat rengia išvadas dėl apdovanojimo Kultūros ministerijos įsteigtomis premijomis, dalyvauja rengiant ir įgyvendinant Europos Sąjungos ir kitų valstybių finansinės paramos programas, administruoja kultūros sektoriui skirtas paramos lėšas bei teikia siūlymus ir ekspertų išvadas Kultūros ministerijai ir kitoms valstybės institucijoms, kultūros ir meno politikos klausimais.

LTKT ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

LTKT skiria finansinę paramą dizaino plėtrai Lietuvoje, bei dizaino ir dizaino sprendimais grįstą inovacijų viešinimui užsienio rinkose. 2015 m.

dizainas buvo 10 pagal dydį LTKT finansuojama kūrybinių industrijų sritis: finansuotam 51 projektui buvo skirta 313 166 EUR.

pav. 5 LTKT finansuojamų kūrybinių industrijų sričių palyginimas pagal finansavimo dydį. Šaltinis: ltk.lt

2. Aukštosios mokyklos

Lietuvoje veikia 47 aukštosios mokyklos, teikiančios aukštąjį išsilavinimą. Vis dėlto, ne visos jų siūlo kokybiškas studijas, kuriose be įvairių disciplinų mokomasi ir dizaino sprendimais paremtų inovacijų kūrimo, plėtojimo, skatinimo. Vos kelios jų (Vilniaus dailės akademija, Kauno technologijos universitetas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas) iškelia inovacijų svarbą ir tam skiria dėmesio ne tik studijų programų formavimo procese, bet ir papildomų veiklų ar centrų vystymui.

Su dizaino sprendimais paremtų inovacijų vystymo iš dalies supažindina ir moko šios aukštosios mokyklos:

1. Vilniaus dailės akademija;
2. Kauno technologijos universitetas;
3. Vilniaus Gedimino technikos universitetas;
4. Vilniaus dizaino kolegija;
5. Kauno kolegija;
6. Vilniaus dizaino ir technologijų kolegija;
7. Kitos aukštosios mokyklos.

1. Vilniaus Dailės Akademija

Nuo 1793 m. įsteigta Vilniaus dailės akademija (VDA). Pasižymėdama intensyvia menine, moksline ir ugdomąja veikla, Akademija tobulina, kuria ir skleidžia meninės kūrybos, meninių ir mokslinių tyrimų žinias, ugdo absolventus, skatina juos daryti reikšmingą poveikį Lietuvos ir pasaulio visuomenei.

VDA siekia stiprinti tarptautinės aukštosios mokyklos autoritetą, siekti aukšto, reikšmingo tarptautiniu mastu meninės veiklos, meninių ir mokslinių tyrimų lygio bei žadinti studentų motyvaciją, didinti kūrybinį potencialą.

Šiuo metu akademijoje beveik 1700 trijų pakopų studentai. Jie gali rinktis iš 44 studijų programų. Čia

siūlomos ir trys doktorantūros studijų kryptys, mokymų programa veikia per 4 Lietuvos miestus (Vilnių, Kauną, Klaipėdą ir Telšius).

VDA ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Iš 44 studijų programų, 11 moko įvairaus dizaino aspektų, jose dėstomos dizaino mąstymo disciplinos. VDA įsteigusi Dizaino inovacijų centrą, skirta dizaino ir verslo partnerystei. Savo veikloje centras naudoja dizaino mąstymo principus potencialių problemų sprendimui.

2. Kauno Technologijos universitetas

Kauno technologijos universitetas (KTU) yra vienas didžiausių technologiškųjų universitetų Baltijos šalyse. Nuo įkūrimo 1922 m. Universitetą baigė per 130 000 absolventų. KTU dėstomos 149 studijų programos, studijuoja 10 494 studentai, iš jų – 557 nuolatinė studijų užsienio studentai 9 fakultetuose. Dizaino ir jo sprendimais plėtojama inovacijų mokoma Mechanikos inžinerijos ir dizaino fakultete.

KTU misija – teikti moksliniais tyrimais grįstas tarptautinio lygio studijas; kurti ir perduoti žinias bei novatoriškas technologijas darniai valstybės raidai ir inovacijų plėtojimui; formuoti atvirą talentus ir lyderius įkvepiančią kūrybinę aplinką.

KTU ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Ši aukštoji mokykla teikia didelį dėmesį inovacijoms ir jų skatinimui. Inovacijų sritis išskirta prioritetine, ją kuruoja mokslo ir inovacijų prorektorė – prof. Asta Pundzienė. Dizaino inovacijos iš dalies palaikomos ir skatinamos „KTU Nacionalinio inovacijų ir verslo centro“, „KTU Startup Space“ startuolių inkubatoriuje ir bendradirbystės centre. Institucija yra „Inovacijų savaitės“ dalyvė, universitetas įsteigė KTU „Santakos“ slėnį.

3. Vilniaus Gedimino Technikos Universitetas

Įkurtas 1956 m. rugsėjo 1 d., Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VGTU) siekia ugdyti pilietiškai atsakingą, kūrybingą, konkurencingą,

moksliui ir naujausioms technologijoms bei kultūros vertybėms imlią asmenybę, skatinti mokslo pažangą, socialinę ir ekonominę gerovę, kurti vertę, užtikrinančią Lietuvos ir regiono plėtrą globaliame pasaulyje.

Universitete veikia 4 mokslo padaliniai, 8 akredituotos laboratorijos, 10 fakultetų. Juose mokosi apie 16 tūkstančių studentų.

VGTU ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

VGTU itin skatina technologines inovacijas, jų viešinimui. 2015 m. inovacijų skatinimui ir viešinimui įkurtas kūrybiškumo ir inovacijų centras „LinkMenų fabrikas“.

Architektūros fakultete veikia Dizaino katedra, tad studentai mokomi dizaino mąstymo principų, vadovaudamiesi juo, taiko konkrečius inžinerinius, planavimo, naujų strategijų kūrimo sprendimus. Bakalauro ir magistro studentams siūloma kūrybinių industrijų studijų programa, kurios vienas iš principinių mokymo būdų – dizaino mąstymo taikymas.

4. Vilniaus dizaino kolegija

Vilniaus dailės kolegija (VDK) – tai išskirtinai į menus ir dizainą orientuota aukštoji mokykla. Kolegija siūlo rinktis mados dizaino, interjero dizaino, grafinių komunikacijų dizaino, kūrybinių industrijų dizaino, taikomosios fotografijos, vaidybos studijas bei anglų kalba studijuoti tarptautinę jungtinę interjero dizaino studijų programą, vykdomą Lietuvoje ir Portugalijoje. Šiuo metu VDK studijuoja apie 650 nuolatinė ir iššestinių studijų studentų.

Kolegija siekia sukurti asmeninį tobulėjimą ir kūrybiškumą skatinančią aplinką, kurioje studentai realizuotų savo kūrybinius ir meninius gebėjimus, siektų tolesnio profesinio tobulėjimo, gebėtų operatyviai spręsti aktualius iššūkius, prisidėti prie švietimui ir kultūrai imlios bendruomenės kūrimo, pelnyti tarptautinį pripažinimą, būti atvira, lanksčia ir nuolat besikeičiančia institucija puoselėjančia dėstytojų ir studentų kūrybiškumą.

VDK ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Išskirtinis dėmesys dizainui ir dizaino sprendimams skatina šios kolegijos studentus kurti kokybiškus dizaino sprendimais paremtus

produktus, paslaugas. Dauguma dirbančių absolventų dirba vyr. dizaineriais, dizaineriais, jaunesniaisiais dizaineriais ar dizainerio asistentais.

5. Kauno kolegija

Kauno kolegijoje (KK) studijas galima pasirinkti iš daugiau kaip 50 koleginių aukštųjų studijų programų. Šešiuose fakultetuose studijuoja per 7100 studentų. Kolegija siekia vykdyti kokybiškas aukštojo mokslo studijas, orientuojasi į praktinę veiklą, besimokančiojo ir visuomenės poreikius bei plėtojame mokslo ir meno taikomąją veiklą. KK vykdomos studijų programos priskirtos technologijos, socialinių, biomedicinos, menų ir humanitarinių mokslų studijų sritims.

KK ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Justino Vienožinskio menų fakultete dėstomas aprangos, įvaizdžio dizainas, dizainas. Pastarosios specialybės studentai studijų procese supažindinami su dizaino mąstymo principais.

6. Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija

Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija (VTDK) – didžiausia technologinės ir meninės pakraipos kolegija Lietuvoje. Kolegijoje rengiami specialistai, kurie mokomi būti ir tvarios visuomenės nariai.

Šiuo metu Kolegija siūlo 19 studijų programų, iš kurių 4 Dizaino, 4 Statybos, 5 Petro Vileišio geležinkelio transporto ir 6 Technikos fakultetuose.

VTDK ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Dėstomas grafikos, interjero, multimedijos dizaino studijų programose daugiausiai dėstoma techninių šių specialybių aspektų, tačiau studentai supažindinami su dizaino mąstymo procesu ir mokomi spręsti įvairias problemas, į pagalbą pasitelkiant dizaino sprendimus. Vis dėlto, kolegija savo misijoje neakcentuoja inovacijų svarbos, nevykdo ryškesnio masto dizaino sprendimais plėtojamų inovacijų ir su jomis susijusių veiklų.

7. Kitos aukštosios mokyklos

Kitos aukštosios mokyklos Lietuvoje taip pat turi dizaino specialybių, tačiau jos nėra akcentuojamos, o dizaino sprendimais paremtos inovacijos skatinamos tik iš dalies. Šios aukštosios mokyklos yra:

- Vytauto Didžiojo universitetas
- Šiaulių universitetas
- Aleksandro Stulginskio universitetas
- ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas

Vytauto Didžiojo Universitetas

Vytauto Didžiojo universitetas (VDU) – viena liberaliausių aukštųjų mokyklų Lietuvoje, tęsianti 1922 m. Kaune įkurto Lietuvos universiteto misiją. VDU studentus, dėstytojus ir absolventus vienija *artes liberales*, t. y. laisvųjų menų universiteto, idėja. VDU studijas organizuoja 10 fakultetų, vykdoma 128 studijų programos ir 18 mokslo kryptių doktorantūra. VDU rengia kūrybinių industrijų, mados dizaino, naujųjų medijų meno specialistus. Universitetas neturi specialių centrų ar kitų organizacijos organų, kuriuose dėmesys išskirtinai būtų skiriamas dizaino sprendimais grįstų inovacijų rėmimui, tačiau liberalumo principas skatina kūrybinius sprendimus.

Šiaulių universitetas

Šiaulių universitetas (ŠU) yra didžiausia aukštoji mokykla Šiaurės Lietuvoje. Universitetui priklauso 3 fakultetai ir 2 institutai, kuriuose siūloma rinktis nuolatinės ar iššėstinės formos studijų programas iš visų 6 studijų sričių, studijuoja beveik 3000 studentų.

Universitetas turi menų fakultetą, jame dėstomas aplinkos objektų dizainas, tačiau svarbesnių dizaino sprendimais grindžiamų inovacijų universitetas nevykdo.

Aleksandro Stulginskio universitetas

Aleksandro Stulginskio universitetas (ASU) – vienintelė Lietuvos aukštoji mokykla, kuri tarp kitų savo programų, didelį dėmesį skiria žemės ūkio specialistų ruošimui.

Universitetas skelbiasi esąs inovacijų partnerystės lyderis. Jis taip pat yra vienintelio Lietuvoje žemės ūkio ir maisto mokslo, studijų ir verslo slėnio „Nemunas“ iniciatorius, steigėjas bei lyderis.

Septyniuose ASU fakultetuose mokosi 4717 studentų. Čia studijuoti siūloma inovatyvaus ūkininkavimo vadybos studijų programa. Kasmet universitete organizuojama tarptautinė žemės ūkio

paroda „Ką pasėsi...“, kurioje pristatomos ir inovacijos žemės ūkio srityje.

ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas

1999 m. veiklą pradėjęs ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas kelia sau tikslą pasiūlyti novatoriškas, kokybiškas vadybos ir ekonomikos studijas bei mokymus kūrybingiems, ambicingiems jauniems žmonėms ir jau patyrusiems verslo vadovams. Kokybė ir tarptautiškumas tapo svarbiausiais universiteto veiklos prioritetais.

ISM siūlomos visų pakopų akredituotos studijos: bakalauro, magistrantūros ir doktorantūros, organizuojami „Executive School“ – vadovų magistrantūra ir mokymai. ISM veikia inovacijų valdymo studijų programa, įkurtas ISM inovacijų institutas.

Mykolo Romerio universitetas

Mykolas Romeris universitetas (MRU) pavadintas Lietuvos konstitucinės teisės patriarcho Mykolo Romerio (1880 – 1945) vardu. Antrame pagal dydį ir didžiausiame socialinių mokslų universitete Lietuvoje 2015 metais studijavo virš 13 000 studentų.

Universitete veikia penki fakultetai, vykdoma apie 80 studijų programų, iš kurių apie 20 – anglų kalba. MRU įsteigė MRU Lab, kurioje veikia 19 laboratorijų, skatinančių socialinių, humanitarinių, technologinių mokslo tyrimų bei pasiekimų radimąsi bei pritaikymą visuomenės ir verslo poreikiams.

3. Dizaino ir inovacijų centrai universitetuose

Lietuvos aukštosios mokyklos, kurios rengia specialistus dizaino ir/ar inovacijų srityse, taip pat yra įsteigusios ir neformalaus ugdymo ir idėjų inkubavimo erdvių, kuriose šių aukštųjų mokyklų studentai, kai kuriais atvejais ir kiti visuomenės atstovai, gali vystyti dizaino sprendimais paremtų inovacijų veiklą. Tokie dizaino ir inovacijų centrai Lietuvoje yra:

1. MAD Lab
2. KTU Dizaino centras
3. DesignLibrary Kaunas
4. Dizaino inovacijų centras
5. „LinkMenuų fabrikas“
6. ISM Inovacijų institutas
7. MRU Lab

1. MAD Lab

MAD Lab – tai Vilniaus dailės akademijoje įkurta verslumą skatinanti inkubacinė erdvė, laboratorija. Šios laboratorijos tikslas – skatinti mokslo, verslo ir pramonės atstovų bendradarbiavimą, padėti studentams užmegzti ryšius su potencialiais darbdaviais ir klientais. Šios laboratorijos įkūrimas – mokslo ir verslo partnerystės rezultatas.

Čia studentai supažindinami su realiomis verslo sprendžiamomis problemomis. Verslo, pramonės atstovai su studentais gali spręsti produktų ar paslaugų vystymo problemas, kurti inovatyvius sprendimus ir pažinti potencialius darbuotojus. Naujosios dizaino laboratorijos patalpos pritaikytos tiek individualiam, tiek komandiniam darbui.

MAD Lab ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

MAD Lab vartotojai – VDA dizaino programų studentai. Studijų metu sukurtus darbus ar prototipus jie ir toliau gali plėtoti, tirti, taikyti dirbdami šioje bendradirbystės erdvėje. Suteikiamos palankios sąlygos verslams rasti, o jų kūrybingumas skatina ir pamažu vysto verslumą dizaino sprendimais paremtų inovacijų srityje.

2. KTU Dizaino centras

Svarbiausias KTU Dizaino centro tikslas – vystyti ir propaguoti dizainą kaip universalią discipliną, atskleisti jos įvairiapusiškumą, integruoti į KTU specialybių studijų programas bei tarpdisciplininę praktinę projektinę veiklą. Šiuolaikinis dizainas pasitelkiamas skirtingose gyvenimo srityse,

apimdamas ir įvertindamas skirtingus ekonominius, socialinius, technologinius ir psichologinius aspektus, gali lanksčiai ir operatyviai pasiūlyti efektyviausius sprendimus.

KTU Dizaino centre sudarytos palankios sąlygos naujų produktų kūrimui ir vystymui, įvairiapusių ir darbo rinkoje paklausių specialistų ruošimui. KTU Dizaino centras prisideda prie KTU kaip šiuolaikiškos, atviros ir kūrybiškumą skatinančios aplinkos kūrimo ir palaikymo, aktyvaus ekosistemos ir verslumo vystymo.

KTU dizaino centras ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

KTU dizaino centras skatina tokių inovacijų radimąsi ir KTU Dizaino centras savo veikla siekia realizuoti kūrybiškumu grįstas tarptautines veiklas, vystyti glaudų mokslo, meno ir verslo bendradarbiavimą, ugdyti profesionalius dizaino bei tarpdisciplininėmis kompetencijomis pasižyminčius specialistus, gebančius kurti unikalius, aukštą pridėtinę vertę turinčius produktus. Dizaino sprendimai – įrankis, kurio pagalba šių tikslų bandomi pasiekti.

3. DesignLibrary Kaunas

Mokslo, studijų ir verslo centre – KTU slėnyje „Santaka“ 2016m. atidarytas pirmasis dizaino archyvavimo, konsultavimo ir kultūros puoselėjimo centras „DesignLibrary Kaunas“. Jo tikslas – kelti visuomenės nuovoką apie dizainą, mokslą, meną ir aktualiausias pasaulio tendencijas, populiarinti dizaino kultūrą, skatinti studijų, mokslo/meno ir verslo bendradarbiavimą, Lietuvos verslumo ir kūrybinio sektoriaus plėtrą vietiniame ir tarptautiniame kontekste.

„DesignLibrary Kaunas“ yra 4 globalaus dizaino bibliotekų tinklo padalinys (kiti – Milane, Šanchajuje ir Stambule) ir vienintelė tokio pobūdžio specializuota biblioteka Šiaurės Europos šalyse. Ji turi 8000 leidinių kolekciją, susitikimo vietą įmonėms, dizaineriams, studentams, profesionalams ir dizaino šalininkams. Čia rengiamos konferencijos „Dizaino ketvirtadieniai“, dizaino kursai, Dizaino vasaros mokyklos, tinklaveika, dizaino tendencijų apžvalgos ir konsultacijos.

DesignLibrary Kaunas ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Tarp gausaus specialiai dizainui skirtos literatūros archyvo, bibliotekoje galima rasti ir informacijos apie dizaino sprendimais skatinamas inovacijas, dizaino mąstymo principus ir jų pritaikymo būdus. Bibliotekoje rengiamuose susitikimuose dažnu atveju planuojama pasikviesti šios srities ekspertų ir kalbėti aktualiomis temomis, aptariančiomis dizaino plėtojimų inovacijų svarbą, situaciją ar konkrečias veiklas.

4. Dizaino inovacijų centras

Dizaino inovacijų centras (DIC) - Vilniaus dailės akademijos padalinys, įkurtas 2007 m. Šio strateginio VDA padalinio tikslas – skatinti bendradarbiavimą tarp šios aukštosios mokyklos ir verslo bei mokslo struktūrų, kurti sąlygas jauniems dizaineriams įsitvirtinti dizaino rinkoje, plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą tarp panašių institucijų. DIC taip pat siekia prisidėti prie Lietuvos dizaino politikos formavimo, kaupti bei platinti specializuotą dizaino informaciją bei skatinti dizaino inovacijų plėtrą.

DIC ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Į DIC su konkrečiais paklausimais kreipiasi Lietuvos ir užsienio organizacijos, verslai, su konkrečiomis užklausomis ar projektais, kuriems reikia jaunųjų Lietuvos dizainerių pagalbos ir įsitraukimo. Drauge su dėstytojais, DIC darbuotojais, VDA studentais, įvairiems sprendimams taiko dizaino mąstymo principus.

DIC inicijuoja dizaino sektoriaus plėtros skatinimo programas, rengia galimybių studijas, teikia pasiūlymus Kultūros ir Ūkio ministerijoms, steigia „Jaunojo dizainerio prizą“.

5. „LinkMenų Fabrikas“

VGTU Kūrybiškumo ir inovacijų centras „LinkMenų fabrikas“ – tai erdvė visiems, kurie nori kurti, brandinti ir įgyvendinti savo idėjas. Kūrybiškumo ir inovacijų centro tikslas – tapti vieta, kurioje vykdomi praktiniai užsiėmimai ir realizuojami įvairūs projektai.

Bendradarbiaudamas su nacionaliniais ir tarptautiniais partneriais, fabrikas siekia ugdyti studentų kūrybiškumą ir praktinius gebėjimus kviesdami juos į pirmas tokias dirbtuves Lietuvoje. Įsteigtas 2015 m., centras siūlo mechanikos, medžio, metalo apdirbimo, dažymo, 3D spaudos, elektronikos, transporto techninės kūrybos erdves, reklamos, foto/video bei audio įrašų studijas. Čia įrengtos komandinio darbo, kūrybinio įkvėpimo erdvės, poilsio zonos, įdiegtos moderniausios šiuolaikinės technologijos, kurios leidžia komandoje dirbantiems skirtingų sričių kūrėjams užauginti tarpdiscipliniškas idėjas iki realių produktų ir paslaugų. Aktyvus centro bendradarbiavimas su verslo įmonėmis suteikia galimybę geriausiems sumanymams peržengti centro slenkstį ir tapti rinkos produktais.

„LinkMenų fabrikas“ ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Šiame kūrybiškumo ir inovacijų centre studentams ir plačiai visuomenei suteikiama galimybė kurti ir atrasti naujų sprendimų. Dizaino inovacijų atsiradimui, kūrybinio proceso vystymui ir rėmimui specialiai įkurtos kūrybinės erdvės, dirbtuvės, jose dirba ir konsultuoja specialistai. Skirtingų sričių specialistų sutelkimas į vieną erdvę taip pat yra vienos iš palankios aplinkos dizaino sprendimais paremtų inovacijų radimuisi.

„LinkMenų fabrikas“ taip pat yra „Inovacijų savaitės“ dalyvis.

6. ISM Inovacijų institutas

ISM Inovacijų institutas yra veiklų, žmonių ir išteklių platforma, skatinanti tokias tarpdalykines kompetencijas, kaip įmonių vadyba, kūrybiškumas ir novatoriškumas, veikla pagrįstu mokymusi. ISM Inovatorių bazėje projektuojami vystymosi procesai, taikant daugybę veikla pagrįsto mokymosi metodų, skatindami eksperimentavimą ir idėjas, mentorystę ir iniciatyvaus pagreitimo metodą.

ISM Inovacijų institutas propaguoja eksperimentavimą ir indėlį į švietimo, socialines ir vadybos inovacijas.

ISM Inovacijų institutas ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Institutas studentams ir grupėms suteikia galimybių naudotis kūrybinio mąstymo, kūrėjų mokyklų programomis, teikia informacijos apie kūrybiškumą ir novatoriškumą teikimą, organizuoja profesinių tinklų kūrimo, mentorystės ir tinklaveikos renginius, iniciatyvas. Tokiu būdu skatinamas inovatyvus mąstymas, kurio pagrindinis pritaikymo tikslas – sėkmingas verslas ir verslumas.

7. MRU Lab

Mykolo Romerio universitete (MRU) veikia socialinių inovacijų laboratorija MRU Lab. Čia socialinių inovacijų mokslinių tyrimų kryptį ir mokslo programas universitete įgyvendina sutelktos tarpdisciplininės mokslininkų, tyrėjų ir studentų grupės.

MRU Lab veikia 19 tarpdisciplininių laboratorijų, kurių misija – naujausių socialinių, humanitarinių, technologinių mokslo tyrimų bei pasiekimų pritaikymas visuomenės ir verslo poreikiams. Laboratorijose dirba apie 600 mokslininkų ir tyrėjų.

Laboratorių tinklaveika padeda konsoliduoti ir maksimaliai išnaudoti mokslinį įdirbį bei potencialą turinčias universiteto mokslininkų grupes, kryptingiau ir tikslingiau rengti bei įgyvendinti tarptautinius projektus ir užsakomuosius verslo bei viešojo sektoriaus tyrimus pagal naujojo finansavimo laikotarpio schemas, kurti konkurencingą, aukšto lygio žiniomis, naujausiomis technologijomis, mokslo-verslo partneryste ir tinkliu valdymu grindžiamą mokslo vadybos ekosistemą.

MRU Lab ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Laboratorijos atviros ne tik MRU, bet ir kitų institucijų mokslininkams, tyrėjams, studentams, socialiniams partneriams, su kuriais bendradarbiaujant bus ieškoma inovatyvių sprendimų svarbiausiems šiuolaikinės visuomenės iššūkiams. Šioje erdvėje rengiami įvairūs verslumą ir socialines inovacijas skatinantys renginiai, užsiėmimai.

4. Dizaino inkubatoriai

Menų inkubatorius – tai organizacija, savo patalpose sutelkianti smulkaus ir vidutinio kūrybinio verslo subjektus, menininkus, pradedančius verslą, lengvatinėmis sąlygomis išnuomojanti patalpas, techninę ir biuro įrangą, teikianti metodines, technines, konsultacines, mokymų paslaugas.

Pagrindinis menų inkubatorių tikslas – remti pradedančius menininkus ir kūrybinių industrijų verslus, skatinti naujų darbo vietų kūrimą, sumažinti veikiančių jaunų kūrybinių verslų riziką ir padėti įmonėms ar asmenims, turintiems gerų kūrybinio verslo idėjų sustiprėti ir konkuruoti rinkoje.

Dabar Lietuvoje veikia aštuoni meno inkubatoriai – penki Vilniuje, vienas Anykščiuose, vienas Telšiuose, vienas Klaipėdoje. Iš jų, trys inkubatoriai skatina dizaino srities atstovus verslumo ir galimo inovacijų kūrimo:

1. Užupio menų inkubatorius
2. Pakrantė
3. Anykščių menų inkubatorius

1. Užupio menų inkubatorius

<http://www.umi.lt/>

Užupio Meno Inkubatorius (UMI) – pirmasis meno inkubatorius Baltijos šalyse, veikiantis jau daugiau kaip 10 m. UMI veiklose dalyvauja daugiau kaip 250 kūrėjų Lietuvoje ir užsienyje.

UMI siekia tapti kūrybine erdve, kurioje formuojama kultūros, socialines ir verslo inovacijas ir integraciją puoselėjanti terpė, skatinamas šalies ir užsienio menininkų, kūrybinių industrijų atstovų ir bendruomenių bendradarbiavimas, formuojama kūrybinių industrijų rinka, lavinama visuomenė, gerinant socialinio ir kultūrinio gyvenimo kokybę ir didinant ekonominį šalies pajėgumą.

Tapyba, skulptūra, fotografija, muzika, dizainas, žaidimų kūrimas ir kiti multimedijų menai – tai sritis, plėtojamos šiame inkubatoriuje.

UMI ir dizaino sprendimais paremtos inovacijos

Menų inkubatoriaus rezidentai yra mados dizaineriai, inovatyvių dizaino produktų studija, medijų meno laboratorijos. Nors šio inkubatoriaus pagrindinis dėmesys fokusuojamas į romantiškąją meno pusę, inovatyvių dizaino sprendimų čia randasi. UMI vystomos veiklos ir startuoliai („March Design“) taip pat remiami Verslios Lietuvos.

2. Kūrybinių industrijų centras „Pakrantė“

<http://pakrante.eu/>

Nuošaliau Vilniaus įsikūręs kūrybinių industrijų centras „Pakrantė“. Naudojantis turima infrastruktūra siekiama sutelkti įvairių sričių meno kūrėjus, jų grupes ir su menu susijusius verslus plėtojančius asmenis vienoje erdvėje. Centre siekiama sudaryti sąlygas menininkams kurti ir pristatyti publikai savo darbus, pradėti nuosavą verslą, plėtoti su menu susijusius verslus, skatinti bendruomenę aktyviau dalyvauti kultūriniame gyvenime.

„Pakrantės“ klubo susitikimai ir paskaitos pristato aktualias kūrybos praktikas, lavina vizualiosios kalbos pojūtį ir gilina meno žinias, galerijoje organizuojami renginiai ir parodos. Hub'o bendruomenės dalyviai vysto individualius projektus, o kūrybinių platformų komandos realizuoja modernias kultūros idėjas. Čia rengiami verslumą ir kūrybingumą skatinantys paskaitų ir seminarų ciklai, taip pat veikia sporto infrastruktūra, rekreacijos zona.

„Pakrantė“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

„Pakrantėje“ didesnis dėmesys skiriamas kūrybinių industrijų plėtrai, tačiau dizainas čia laikomas neginčijama jų dalimi. Vis dėlto, šiame inkubatoriuje remiami 8 startuoliai, kurių 3 tiesiogiai nurodo dizainą, kaip vieną iš savo veiklos sričių, likę taip pat savo veikloje taiko dizaino sprendimus.

3. Anykščių menų inkubatorius – menų studija

<http://www.anyksciumenai.lt/>

Anykščių menų inkubatorius – menų studija (AMI) – pirmasis Aukštaitijos regiono inkubatorius. Inkubatoriuje reziduoja 13 menininkų – grafikos dizaineriai, fotografai, natūralios kosmetikos gamintojos, amatininkai, taikomosios tekstilės dizaineriai, stiklo bei keramikos dizainerė. Inkubatoriuje galima apsilankyti rezidentų dirbtuvėse bei įsigyti jų sukurtų gaminių.

AMI ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

5. Dizaino susivienijimai

Be valstybinių institucijų, verslo ir akademinio sektorių inicijuotų įstaigų, organizacijų, kitų verslumą skatinančių darinių, Lietuvoje jau yra įsteigtos kelios dizaino ir jo paremtais sprendimais inovacijas skatinančios asociacijos. Daugeliu atveju jų suinteresuotumas dizaino sprendimais grįstomis inovacijomis yra segmentuotas, jos buria įvairių ar aiškiai identifikuotos srities specialistus ir skatina jų veiklą. Tokios nacionalinio masto asociacijos Lietuvoje yra:

1. Lietuvos dizaino forumas
2. Lietuvos dizainerių sąjunga
3. Lietuvos grafinio dizaino asociacija

1. Lietuvos dizaino forumas

„Lietuvos dizaino forumas“ (LDF) – tai asociacija, siekianti dizaino kaip šiuolaikinės visuomenės raidos katalizatoriaus ir perspektyvaus ekonominės raidos faktoriaus vaidmens pripažinimo, platesnio dizaino panaudojimo gamyboje, komunikacijoje, viešosiose erdvėse.

2006 m. įsteigtas LDF kaupia informaciją apie dizaino poreikį ir pasiūlą, šią informaciją suteikia suinteresuotoms įmonėms ir asmenims Lietuvoje, pristato Lietuvos dizaino pasiekimus Lietuvoje ir

AMI skatina naujų technologijų ir mokslo naujovių diegimą versle, naujų darbo vietų kūrimą bei padeda inkubuojamiems su menu susijusiems verslo subjektams plėtoti savo veiklą. Didžiausias dėmesys skiriamas kūrybinių industrijų vystymui. Vis dėlto, čia įsikūrę 3 dizaino specialistai bei kitų kūrybinių industrijų atstovai kuria unikalius rinkai paruoštus gaminius.

Inkubatoriuje veikia „Inovatyvaus ir kūrybinio verslumo akademija“, kurioje įvairių sričių menininkai, taip pat ir dizaineriai, yra skatinami ir mokomi savo kūrybą pritaikyti versle, ir kurti jau galvojant apie verslui iškylančias problemas. Sėkmei užtikrinti sukurta mentorystės programa šios akademijos dalyviams.

užsienyje. Asociacija teikia pagalbą naujiems dizaineriams, vykdo tinklaveiką.

Dar vienas iš LDF tikslų – dizaino studijų ir švietimo programų skatinimas, rėmimas ir organizavimas, specializuotų renginių, konkursų organizavimas, apdovanojimų už dizainą steigimas.

LDF ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

LDF – tarptautinės dizaino organizacijos „Design for Europe“ atstovaujamas organas Lietuvoje. LDF iniciavo Lietuvos dizaino ekosistemos analizės dirbtuves, toliau plėtodamas „Design for Europe“ programas ir kuriamas dizaino strategijas, konsultuoja ir skatina profesionalus ir jaunus specialistus kurti ir plėtoti dizaino sprendimais paremtas inovacijas. Tai daroma per „Dizaino prizą“ įsteigimą bei „Dizaino savaitės“ renginį, kitas tikslinėms auditorijoms skirtas iniciatyvas.

LDF prisideda prie sektoriaus viešinimo ir duomenų archyvavimo: yra Lietuvos dizainerių ir jų darbų virtualios duomenų bazės Dizainovacija.lt/designovation.lt kuratorius.

2. Lietuvos dizainerių sąjunga

Lietuvos dizainerių sąjunga (LDiS) yra meno kūrėjų organizacija, ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, asociacija, savanorišku pagrindu vienijanti meno kūrėjus – dizainerius, Lietuvos Respublikos meno kūrėjų ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo nustatyta tvarka pripažintus meno kūrėjais bendriems kūrybiniais narių poreikiams ir tikslams tenkinti bei įgyvendinti. Šiuo metu sąjunga vienija arti 70 įvairių sričių dizainerių.

LDiS ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Nuo 2012 m. LDiS inicijuoja ir leidžia „Dizaino IndeksasLT“ leidinį, kuris renka, analizuoja, sistematizuoja ir, galiausiai, viešina visą medžiagą ir informaciją, susijusią su produktų vystytoju, profesionalių dizainerių, meno kūrėjų, Lietuvos dizainerių sąjungos narių kūrybiniais pasiekimais. „Dizaino IndeksasLT“ – tai taip pat ir dizaino sprendimais paremtų inovacijų kūrėjus telkiančių ir nuolat atsinaujinančių informacijos šaltinių.

6. Privačios iniciatyvos

Privačių iniciatyvų, skatinančių dizaino sprendimais paremtų inovacijų vystymą Lietuvoje suskaičiuojama vos 5. Šios srities neapibrėžtumas nacionaliniu mastu lemia nemažą skaičių iniciatyvų. Vis dėlto, kol kas Vilniuje veikia šios iniciatyvos:

1. Menų fabrikas „LOFTAS“;
2. „Green Garage“ dirbtuvių vieta kūrėjams;
3. „Technariumas“ techninės kūrybos dirbtuvės;
4. „Vilnius Tech Park“
5. „Demola“

Šios iniciatyvos yra remiamos privataus kapitalo ar Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

3. Lietuvos grafinio dizaino asociacija

Lietuvos grafinio dizaino asociacija (LGDA) – nepriklausoma kūrybinė sąjunga, vienijanti profesionalius vizualinio dizaino kūrėjus.

Įkurta 1996 m., šiuo metu organizacija vienija 165 narius. LGDA rūpinasi dizainerio profesijos prestižu, atstovauja dizainerių interesus valdžios institucijose, skatina kūrybinį dizainerių aktyvumą, koordinuoja įvairių organizacijų, dalyvaujančių dizaino procese veiklą. Nuo 1999 m. LGDA yra ico-D (International Council of Design) tikrasis narys.

LGDA ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

LGDA, vienydama Lietuvos grafikos dizaino specialistus, tiesiogiai neužsiima dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimu. Vis dėlto, asociacija skatina grafikos dizainerių dalyvavimą tarptautiniuose konkursuose, organizuoja paskaitas, seminarus, susitikimus su Lietuvos ir pasaulio dizaino specialistais. LGDA viešina įvairių kitų organizacijų renginius, tarp kurių – ir dizaino sprendimais paremtų inovacijų sferą apimantys renginiai (pvz., ateities tendencijų konferencija „What’s Next?“).

1. Menų fabrikas „Loftas“

Švitrigailos g. 29, Vilnius

<http://www.menufabrikas.lt/>

Meno fabrikas „Loftas“ kasmet visuomenei pristato per 160 įvairaus pobūdžio renginių. Elektromechanikos gamyklos „Elfa“ teritorijoje įsikūrusi privati daugiafunkcinė erdvė skirta kūrybinių industrijų iniciatyvų vystymui, tad čia nuolat rengiami kokybiški kultūros ir meno projektai, kūrybinės dirbtuvės, konferencijos, seminarai, festivaliai, teatro, mados renginiai,

tarpdisciplininio meno parodos, šokių projektai ir begalės kitų renginių.

Šios privačios iniciatyvos tikslas – skleisti kūrybiškumą, demokratiškumą, suartinti publiką su įvairiomis kultūromis. Jie taip pat siekia būti atvirais visoms socialinėms grupėms, skatinti kokybiškos kultūrinės veiklos pažinimą, lavinti visuomenės skonį bei toleranciją. Šių tikslų pasiekimui pasirinktas renginių formatas.

Kitas uždavinys – didinti projektų prieinamumą socialinės atskirties grupėms, taikyti inovatyvius technologinius ir vadybinius sprendimus; vystyti tarptautinius kultūros ir kūrybinių industrijų projektus, dalyvauti panašių organizacijų tarptautinėse asociacijose, tinkluose ir platformose.

Prie vykdomų projektų ir veiklų Loftas organizuoja:

- Urbanistinį gyvos muzikos ir audiovizualinių menų festivalį „Loftas Fest“;
- Tarptautinę kūrybinių industrijų konferenciją „What’s Next?“;
- Terasa vasarą - sezoninį (vasaros) koncertų ciklą;
- Tris kartus per metus rengia Dizaino mugę - profesionalių lietuvių dizainerių darbų mugę ir kontaktų vakarą;
- Jaunųjų atlikėjų konkursą;
- Alternatyvios kokybiškos pop muzikos *live* koncertus

„Loftas“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Kultūrinių industrijų vystymui atvira erdvė iki šiol dizaino sprendimais paremtų inovacijų sektoriaus neakcentavo nei viename jau įgyvendintame projekte ar iniciatyvoje. Itin didelis dėmesys skiriamas dizainui (Dizaino mugė) ir naujų, šiuolaikinės kultūros vartotojams patrauklių inovacijų paieška, kūrybinis jų pateikimas. Vis dėlto, Lofto savininkų susidomėjimas šia sritimi auga, jie išlieka jos skatinimo projektų ir priemonių įgyvendinimui, paremtiems bendradarbybės principu. Tai didžiąja dalimi priklauso nuo finansinis aspektas ir investicijų pritraukimo.

2. „Green Garage“ dirbtuvės kūrėjams

Konstitucijos pr. 12, Vilnius

<http://greengarage.me/>

„Green Garage“ – Baltijos šalyse pirmoji visuomenei atvira dirbtuvių vieta kūrėjams. Erdvę sudaro keturi jos panaudos komponentai – kūrėjų erdvė (angl. makerspace), vieta dirbtuvėms, elektronikos laboratorija ir mokymų centras. Čia puoselėjamas kūrėjų judėjimas (angl. maker movement). Šios privačios erdvės tikslas ne tik skatinti kūrėjų judėjimą, bet ir jį įtraukti kuo daugiau žmonių, išmokyti naudotis ir kurti į pagalbą pasitelkiant naujas technologijas, ir arčiau susipažinti su elektronika, 3D spausdinimu, skatinti kurti prototipus iš metalo, medžio ar plastiko. Vartotojams pateikiamas ir kompiuterinės įrangos pasirinkimo galimybės, t.y. kompiuterinio modeliavimo, elektronikos, Arduino, RaspberryP įrangos komponentų. Mokymų centre organizuojami programavimo, elektronikos, dizaino ir modeliavimo kursai.

Dizaino inovacijos „Green Garage“

Daugelis kūrėjų, besinaudojančių „Green Garage“ esančiais įrankiais, kuria unikalius produktus. Vis dėlto, „Green Garage“ atskirai neapibrėžia dizaino inovacijų, tad čia nėra vedama jokia konkreti šią sferą atspindinti statistika, archyvas. Kūrybinių dirbtuvių metu sukurti prototipai skirstomi į tai, pagal kokias priemones jie buvo kuriami – metalą, plastiką ar medį.

3. Technariumas

Aguonų g. 17, Vilnius

<https://technariumas.lt/>

2016 m. rudenį Naujamiestyje, Vilniuje, įkurtos nepriklausomos techninės kūrybos dirbtuvės „Technariumas“. Tai nekomercinė bendruomeninė iniciatyva, išsilaikanti iš narių surinktų mokesčių. Į šią erdvę kviečiami technologijomis besidomintys žmonės. Bendradarbyste grįstas veiklos modelis suteikiama galimybė ne tik betarpiškai bendrauti tarpusavyje, dirbti, dalintis žiniomis ir įgūdžiais, bet ir kurti vietinį techninės bendruomenės centrą, paremtą globalaus *hackerspace'ų* ir *makerspace'ų* tinklo vertybėmis: laisvu ir neribojamu dalinimusi žiniomis, aktyviu įsitraukimu, atvirumu visiems.

Erdvė yra sukaupusi įvairių medžiagų apdirbimo įrankių kolekciją, turi kitos įrangos. Kas mėnesį organizuojamas „Hack and Tell“ renginys, kuriame „Technariumo“ kūrėjai tarpusavyje ir su visuomene dalinasi informacija apie vykdomus projektus, inicijuoja diskusijas kūrėjams aktualiomis temomis, bendradarbiavimą. Čia galima pasinaudoti metalo, elektronikos, medžio apdirbimo įrankiais, 3D spausdintuvu, automobilių ir motociklų remonto įranga ir įrankiais. Įrengta keramikos ir emaliavimo aplinka (keramikos krosnelė).

„Technariumas“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

„Technariumo“ techninėse kūrybos dirbtuvėse – platus technologinių projektų spektras. Papildomas dėmesys dizainui ir po sprendimais grįstoms inovacijoms ar sferos išskyrimas nėra propaguojamas. Vis dėlto, naujausiomis technologijomis ir įrankiais įgyvendinamos kūrybingiausios idėjos taip pat esti pagrindu šios sferos plėtojimui.

4. Vilnius Tech Park

Antakalnio g. 17, Vilnius

<http://www.vilniustechpark.com/>

„Vilnius Tech Park“ – tai bendradirbystės vieta startuoliams ir verslams savo veiklą plėtojantiems informacijos ir komunikacijos sektoriuje (angl. ICT). Pagrindinis šios privačios iniciatyvos tikslas – vienoje erdvėje suburti technologinių startuolių kūrėjus ir verslo atstovus, investuotojus (įkūrimo ir rizikos fondų), akseleratorius, verslininkus ir kūrybinių industrijų atstovus. Parko infrastruktūra išvystyta siekiant užtikrinti sėkmingą idėjos kūrimo, vystymo, realizavimo ir palaikymo stadijų procesą bei sudaryti palankias sąlygas tinklakūrai.

7. Renginiai

Inovacijoms tampant viena iš viešojoje erdvėje labiausiai minimų temų, didėja jas pristatančių renginių pasiūla. Kasmet Lietuvoje organizuojami įvairūs nacionalinio lygmens renginiai, konferencijos, seminarai, kuriuose be technologinių

„Vilnius Tech Park“ teritorijoje įrengtos atskiros darbo vietos, bendradirbystės vietos, parkas, konferencijų centras.

„Vilnius Tech Park“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

„Vilnius Tech Park“ sudaro palankias sąlygas ir infrastruktūrą įvairaus pobūdžio startuolių darbui ir vystumui. Nuo jo įkūrimo, čia veikla vysto savo verslą įkūrę inovacijų dizaineriai („CityBirds“).

DEMOLA
VILNIUS

5. Demola

Akademijos g. 2, Vilnius

<http://demola.lt/>

„Demola“ – tai studentams ir moksleiviams skirta programa, kuria skatinamas jaunų žmonių verslumas. Šis tinklas veikia 15 pasaulio teritorijų, Vilniuje įkurtas 2012 m. Visorių informacinių technologijų parke. Kasmet „Demola“ atstovybė Vilniuje organizuoja apie 30 projektų, į kuriuos įtraukia per 150 studentų.

Į verslumo projektus įtraukiamos ir konkrečios įmonės, kurios nuo „Demola“ tinklo Lietuvoje įkūrimo jau licencijavo apie 40 proc. projektinių darbų ir jose pasiektų rezultatų, taip pat įdarbino per 10 proc. visų projekte dalyvavusių studentų.

„Demola“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Be technologinių žinių plėtros, didelis dėmesys skiriamas ir kūrybinių problemų sprendimui ir jaunų žmonių supažindinimui su verslu, verslumo skatinimu. „Demola“ tinklas skirtas ugdyti vidurinio išsilavinimo dar neįgijusių žmonių įgūdžius ir yra vienas iš dizaino sprendimais paremtų inovacijų ir dizaino mąstymo mokymo tinklas.

inovacijų, ar meno ir verslo bendradirbystės temų taip pat kalbama ir apie dizaino sprendimais paremtų inovacijų pavyzdžius. Svarbiausi nacionalinio masto renginiai pateikti chronologine tvarka:

1. Dizaino savaitė
2. LOGIN
3. #Switch!
4. Innovation Drift
5. Inovacijų savaitė
6. Išmani Lietuva
7. What's Next?
8. Dizaino dienos
9. Bzn Start Awards

Vis dėlto, nei vienas iš jų dizaino sprendimais grįstų inovacijų neišskiria nei atskiru sesijos pavadinimu, nei jų įvardina. Dauguma dizaino sprendimais paremtų inovacijų darbų pristatomi kaip menas, meno ir verslo partnerystės rezultatas, kūrybinių industrijų verslumas ar mokslo inovacijos.

1. Dizaino savaitė

Gegužė
<http://www.dizainosavaite.lt/>

Daugiau nei dešimtmetį organizuojama „Dizaino savaitė“ vyksta 6 Lietuvos miestuose – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Telšiuose ir Anykščiuose. Festivalio metu siekiama pabrėžti tikrąją dizaino vertę: išvalgių sprendimų, originaliųjų idėjų ir preciziško, profesionalaus atlikimo sintezę.

Savaitę trunkančiame festivalyje organizuojama per 100 unikaliųjų renginių, skirtų tiek dizaino mėgėjams, tiek profesionalams. Miestų centre įsikūrusių kavinių, parduotuvių bei salonų vitrinose eksponuojama daugiau nei 40 jaunųjų dizainerių darbai, savo kūrybą demonstruoja net 9 dizaino krypties studentus ugdančios aukštosios mokyklos. Festivalio metu renkami ir nacionalinio konkurso „Geras dizainas“ laimėtojai bei perspektyviausių Lietuvos dizainerių darbų ekspozicija.

„Dizaino savaitė“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

„Dizaino savaitėje“ didelis dėmesys skiriamas dizaino mąstymui, savo produkciją ir inovatyvius sprendimus pristato meninės pakraipos startuoliai. Visuomenei suteikiama galimybė ne tik susipažinti su lietuviško dizaino darbais, bet ir juos išgyti.

2. LOGIN

Gegužė
<http://login.lt/>

LOGIN yra didžiausias technologijų ir inovacijų festivalis Baltijos šalyse, kasmet sulaukiantis daugiau nei 6000 dalyvių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

LOGIN festivalis yra platforma, kurioje technologijų trendus nustatantys rinkos žaidėjai, verslininkai, startuoliai bei kiti kūrybingi informacinių ir komunikacinių technologijų specialistai apžvelgia naujausius išradimus, mąsto apie būsimus atradimus, dalinasi aktualiausiomis idėjomis, prisistato, pristato savo produktus ir paslaugas, užmezga naujų ryšių. LOGIN pristatomos svarbiausios šių metų inovacijos. Renginio lankytojai – rinkos lyderiai ir žaidimų taisyklės nustatantys dalyviai, kūrybingos asmenybės, IT srities profesionalai, marketingo ir reklamos specialistai, interneto turinio kūrimo agentūros, žiniasklaidos atstovai, startuoliai, investuotojai ir daugelis kitų. Tęsiant tradicijas LOGIN festivalį vainikuoja LOGOUT - Lietuvos Interneto Apdovanojimų ceremonija.

LOGIN ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

LOGIN taro kitų apdovanojimų turi ir inovacijų apdovanojimą, inovacijų apžvalgai ir teorijoms skirtus seminarus, pokalbius, startuolių kovas, susitikimus, parodų stendus. Nors didesnis dėmesys vis dar skiriamas daugiau technologiniams startuoliams, čia taip pat gausu ir dizaino sprendimais grįstų inovacijų pavyzdžių (Vinted, Trafi, Uber paskaitos, startuolių pristatymas). Kelerius metus LOGIN organizuoja startuolių mugę, kurioje pristatomos naujausios verslios idėjos.

#switch!

3. #SWITCH!

Rugsėjis
<http://www.switchit.lt/>

#SWITCH! – didžiausias Baltijos regione modernių technologijų ir verslumo renginys. Renginys skirstomas į tris dalis pagal auditorijas – pranešimai ir užsiėmimai skirti jaunimui, profesionalams, ir idėjų hekatonas moksleiviams. Dronai - padavėjai, sėkmės istorijos

iš vizionierių lūpų, e-verslų vilkai, besidalinantys patirtimi. Maža to, pasiekiamas didžiausias

#SWITCH! ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Renginio pranešėjai – įvairių sričių atstovai, specialistai, verslininkai visuomenei gerai žinomi žmonės, svečiai iš užsienio šalių. Nors renginys orientuotas į technologijas, tarp pranešėjų (pvz., 2016 m.) taip pat esti dizaino ir inovacijų srities atstovų. Šis renginys gali būti vienas iš dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimo įrankių ar viešinimo terpių.

4. Innovation Drift

Rugsėjis

<http://innovationdrift.com/>

„Innovation Drift“ – tai kartą per du metus LR Ūkio ministerijos ir MITA organizuojamas tarptautinis renginys, skirtas inovacijų apžvalgai ir visuomenės supažindinimui su naujausiomis inovacijomis ir inovacijų skatinimo sistemomis pasaulyje.

Trijų dienų renginyje organizuojamos parodos, pristatoma atskira programa startuoliams, specialūs tinklakūros renginiai, seminarai, pokalbiai. Tai renginys, kuris inovacijų temą paliečia ne tik iš technologijų, bet ir kūrybos pusės. Pranešėjai iš Lietuvos ir užsienio atstovauja dizaino, kūrybinių industrijų, pramogų verslo sektorius, dalinasi pasakojimais ir gerosiomis patirtimis apie kūrybinių idėjų pritaikymą versle.

„Innovation Drift“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Nors dizaino sprendimais grįstos inovacijos nėra įvardijamos, vis dėlto, programoje pateikiama nemažai jų taikymo pavyzdžių.

5. Inovacijų savaitė

Rugsėjis-Spalis

<http://inovacijusavaite.lt/>

„Inovacijų savaitė“ – tai kasmetinis nemokamų renginių ciklas skirtas pabrėžti šiuo metu itin aktualią inovacijų svarbą, tiek šalies ekonomikoje, tiek verslo ir mokslo srityse, tiek kasdieniame gyvenime. Per savaitę apie 50 įvairaus tipo renginių skirti įvairioms auditorijoms – tiek profesionalams, verslininkams, tiek mėgėjams, jaunimui ir vaikams.

„Inovacijų savaitės“ iniciatoriai – Ūkio ministerija kartu su partneriais MITA, LIC, Visorių informacinių ir technologijų parku, Saulėtekio slėnio mokslo ir technologijų parku, Fizikų instituto mokslo ir technologijų parku, Kauno mokslo ir technologijų parku, o taip pat su mokslo ir studijų institucijomis: VU, VGTU, KTU, LSMU, LEI ir VDU.

„Inovacijų savaitė“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Plataus masto renginiuose dizaino sprendimais plėtojamos inovacijos demonstruojamos. Vis dėlto, atskiro paminėjimo ir sektoriaus išskyrimo nėra, jos pristatomos kaip technologinės ar kito tipo inovacijos.

6. Išmani Lietuva

Lapkritis

<http://konferencijos.vz.lt/ismani-lietuva>

„Išmani Lietuva“ – tai UAB „Verslo žinios“ inicijuojamas renginio, kurio pagrindinis tikslas – surasti ir įvertinti iki šiol vykusių Lietuvos visuomenėje šiuolaikiškus pokyčius, paskatinti ir paspartinti juos. Kartu paviešinti Lietuvos pažangą įvairiose srityse ir tai pažangai suteikti papildomos dinamikos.

Kelias dienas vyksiančioje konferencijoje dalyvauja apie 70 pranešėjų, tiesiogiai susijusių su šalies pažangumo skatinimu, gerųjų pokyčių iniciavimu ir vykdymu.

„Išmani Lietuva“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Tarp konferencijos pranešėjų (2016 m. duomenimis) – dizaineriai, verslininkai, kurie savo produktų, paslaugų, procesų ar strategijų kūrimo taikė dizaino sprendimus. Išmaniems sprendimams skirta visa šio renginio pranešimų sekcija, kurios didžioji dalis pranešėjų – jauni Lietuvos dizaineriai, kelią į rinką prasiskynę revoliuciniais projektais.

Konferencijos metu rengiama inovacijų paroda, pristatomi nauji inovatyvūs verslai, startuoliai. Šios parodos organizatoriai – MITA.

7. What's Next?

Lapkritis

<http://www.menufabrikas.lt/whats-next>

Tarptautinė dviejų dienų ateities tendencijų konferencija WHAT'S NEXT? yra skirta kūrybinių industrijų sferai. Šioje konferencijoje kūrybiški ir verslūs žmonės diskutuoja, kas laukia kūrybos, verslo ir inovacijų ateityje.

Ketvirtą kartą organizuojamoje konferencijoje pristatoma apie 40 pranešėjų, vyksta meno ir verslo kontaktų vakaras.

„What's Next?“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Festivalyje aptariamos tokios temos kaip kūrybiškas mąstymas (reklama, dizainas, futurizmas, rinkodara ir t.t.), kūrybiškas gyvenimas (išmanus miestas, lifehack, šeimos verslai ir t.t.), kūrybiškos inovacijos (technologijos, virtuali realybė, žaidimai ir t.t.), kūrybiškas verslas (investavimas į kūrybiškumą, freelance kultūra ir t.t.). Šios temos taip pat paliečia ir dizaino sprendimais grįstas inovacijas, nors jų neakcentuoja. Šios srities inovacijos yra pristatomos kaip kūrybinės industrijų sfera.

8. Dizaino dienos

Lapkritis

8. Dizaino apdovanojimai

Dizaino apdovanojimai siekia paskatinti dizainerius ir su dizainu susijusius žmones toliau kurti, tobulinti savo įgūdžius ir rinkai pateikti naujų kūrybinių sprendimų. Kiekviena dizaino sritis turi

<https://www.facebook.com/Dizaino-Dienos-195499987189725/?fref=ts>

„Dizaino dienos“ – KTU MIDF studentų atstovybės „InDi“ organizuojamas madų šou, kuriame jauni dizaineriai pristato savo kūrinius. Renginio metu vyksta konkursas, kompetentingi mados pasaulio atstovai išrenka geriausią bei įdomiausiai pristatytą kolekciją. Šiomet renginys bus organizuojamas jubiliejinį 20 kartą.

„Dizaino dienos“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Tai išskirtinai mados dizainui skirtas renginys, vertinantis estetinę dizaino sritį, tad dizaino sprendimais paremtų inovacijų šiame renginyje nėra daug. Vis dėlto, studentai skatinami kurti „zero waste“, atliekų perdirbimo, protingo vartojimo ar išmanios aprangos kūrimo principais ir taip netiesiogiai remti ir vystyti dizaino sprendimais grįstų inovacijų sritį.

9. Bzn Start Startup Awards

Gruodis

<http://www.bznstart.lt/>

Jauno verslo skatinimo portalas Bzn Start kasmet organizuoja verslumą skatinančius apdovanojimus. Konkurse gali dalyvauti ne daugiau nei trejus metus nuo įkūrimo pradžios veikiančys startuoliai. Jie apdovanojami 11 nominacijų.

„Bzn Start Startup Awards“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Šis apdovanojimas nėra tiesioginė sektoriaus skatinimo priemonė, tačiau apdovanojami ir viešinami inovatyviausi sprendimai, tad naujų startuolių ir verslų kūrėjai, pasiūlę sėkmingą dizaino sprendimais paremtą idėją, gali pretenduoti į nugalėtojų pakylą.

Lietuvoje nėra itin daug. Išskiriami 3 pagrindiniai apdovanojimai, vertinantys dizainerių plačiaja prasme darbą:

- „Gero dizaino“ prizas
- „Jaunojo dizainerio prizas“
- „Nacionaliniai pakuotės dizaino apdovanojimai“
- „Metų interjero“ konkursas
- Kiti inovacijų ir verslo apdovanojimai

1. „Gero dizaino“ prizas

„Lietuvos dizaino forumo“ inicijuojamas Lietuvos dizaino prizas „Geras dizainas“ yra nacionalinis konkursas, skirtas atrasti ir pažymėti geriausiam dizainui šalyje – Lietuvos įmonių produkcijai ir Lietuvos dizainerių darbams. „Geras dizainas“ teikiamas už 12 geriausių gaminių bei tris projektus. Vertinami šių sričių darbai: daiktų, įskaitant pakuotes, dizainas, grafinis, drabužio, tekstilės interjero, daugialypės terpės dizainas ir kt.

Lietuvos dizaino prizą siekiama visuomenę supažindinti ir jai pristatyti inovatyvius, kokybiškus naujus gaminius, profesionalius Lietuvos ir užsienio dizainerius. Juo taip pat naudotis dizaino paslaugomis ne tik galutinėje produkto stadijoje skatinamos šalies įmonės ir organizacijos. Gero produktų, gaminių, paslaugų dizaino pripažinimas gali padėti dizainą naudojančioms įmonėms ir jį kuriantiems dizaineriams susikurti konkurencinį pranašumą nacionalinio ir tarptautinio masto rinkose.

Nemokamame konkurse vertinamas inovatyvumas, ergonomiškumas, funkcionalumas ir naudojimo saugumas, ekologiškumas ir tvarumas, estetiškė vertė. Dizaino projektams papildomai – tinkamumas realizacijai. Daugeliu atveju, „Gero dizaino“ laureatai dizaino sprendimus taikė aukštesnėje nei 2-a dizaino panaudos pakopa.

„Gero dizaino“ prizas ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Apdovanojimas rengiamas ir skiriamas kaip papildomas motyvas verslininkų skatinimui naudotis dizainerių paslaugomis nuo pat produkto vystymo ciklo pradžios. Vienas iš pagrindinių „Gero dizaino“ vertinimo kriterijų – inovatyvumas, leidžia teigti, jog šis apdovanojimas skatina dizaino sprendimais paremtą inovacijų vystymą Lietuvoje.

Vis dėlto, dizaino inovatyvumas yra viena iš skatinamų, tačiau ne pagrindinė dedamoji.

2. Jaunojo dizainerio prizas

Nuo 2011 m. Dizaino inovacijų centro organizuojamas konkursas siekia skatinti dizaino studentų tobulėjimą, išbandyti idėjas ir jų pateikimo įgūdžius už akademinės aplinkos ribų, pristatant juos nepriklausomai komisijai.

Pretenduoti į apdovanojimą gali dizaino specialybių bakalauro paskutinio kurso studentai iš visų Lietuvos aukštųjų mokyklų, taip pat Lietuvos Respublikos piliečiai, studijuojantys dizaino specialybes užsienio aukštosiose mokyklose bakalauro paskutiniame kurse. Studentai gali teikti darbus produkto, komunikacijos ir mados dizaino kategorijoms. Siunčiami eskizai, brėžiniai, vizualizacijos turi aiškiai atskleisti dalyvio darbo idėją bei bendrą vaizdą, jais vadovaudamasi darbų. Geriausi konkurso darbai įtraukiami į konkurso katalogą.

„Jaunojo dizainerio prizą“ inicijuoja Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centras (VDA DIC).

„Jaunojo dizainerio prizas“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Šis apdovanojimas skiriamas išskirtinai tik dizainą studijuojantiems paskutinio kurso bakalaurantams įvertinti. Daugelis jų darbų yra paremti studijose pristatomu dizaino mąstymo metodu, o sukurtos idėjos dažnu atveju yra itin inovatyvios, visais dizaino panaudos lygmenimis padeda spręsti esamas problemas, ar jų sprendimo būdams taikyti dizaino sprendimus.

3. Nacionaliniai pakuotės dizaino apdovanojimai

„Nacionaliniai pakuotės dizaino apdovanojimai“ (NAPA) pradėti organizuoti nuo 2015 m. Tai nemokamas konkursas, skirtas įvertinti ir paviėšinti Lietuvoje sukurtą kokybišką ir inovatyvų produktų pakuotės dizainą. NAPA teikiami darbai (pakuotės) privalo būti gaminama serijiniu būdu arba lengvai tiražuojama. Konkurso dalyvis, pateikdamas gaminių ar projektą konkursui,

įsipareigoja suteikti galimybę jį nemokamai eksponuoti nugalėtojų parodose Lietuvoje ir užsienyje.

Vertinimo kriterijai išlieka inovatyvumas, funkcionalumas ir naudojimo patogumas, ekologiškumas ir tvarumas, technologiniai sprendimai ir estetiinė vertė. Konkurso organizatoriai – Lietuvos grafinio dizaino asociacija (LGDA).

NAPA ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Pakuotės dizainas, be abejonės, gali būti inovatyvus. Tačiau daugeliu atveju, dizainas į produkto ar paslaugos plačiąją prasmę kūrimo procesą nėra įtraukiamas. Dizaineris įsitraukia tik į pakuotės kūrimo procesą, t.y., jo paslaugos naudojamos tik galutinėje stadijoje. Tokiu būdu dizainas papildomai nėra skatinamas būti gaminio proceso ar strategijos kūrimo dalimi. NAPA apdovanojimai išskiria 2-ą ir, kai kuriais atvejais, 3-ią dizaino panaudos pakopas.

4. „Metų interjero“ konkursas

Jau vienuoliktus metus iš eilės interneto portalas www.interjeras.lt rengia interjerų profesionalų konkursą, kuriuo siekiama skatinti interjero kultūrą Lietuvoje. Konkurso tikslas – išrinkti geriausius/įdomiausius per einamus metus realizuotus Lietuvos ir užsienio architektų ir dizainerių privačių, visuomeninių ir biurų interjerų projektus ir skatinti originalius, funkcionalius, tvarius ir profesionalius interjero dizaino sprendimus.

9. Šiuolaikinės medijos

Srities viešinimas – vienas iš pagrindinių priemonių, siekiant didesnio žinomumo ir populiarinimo. Dizaino sprendimais paremtų inovacijų akcentavimu ir viešiniu neužsiima nei vienas žiniasklaidos vienetas, tačiau koncentruotai konkrečias dizaino, inovacijų ar verslo formas viešina:

2015 m. konkurse jau dalyvavo virš 200 architektų ir dizainerių. Vertinimui buvo pateikta beveik 1000 darbų. Įteikta 70 „Auksinių palečių“ – interjero dizaino „Oskarų“. Bendras visų metų prizinis fondas viršijo 50 000 €. Trys nugalėtojai apdovanojami kelionėmis.

„Metų interjero“ konkursas ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Nors šis konkursas apima daugiau antrąją dizaino panaudos pakopos koncepciją, kurioje dizainas naudojamas kaip stilistinė priemonė, vis dėlto, tarp įvairių kategorijų išskirta ir Inovatyviausias interjeras“ kategorija, skatinantis naujus originalius ir galutiniam vartotojui naudingus dizaino sprendimus.

5. Kiti inovacijų ir verslo apdovanojimai

Kasmet šalyje rengiama ir kitų apdovanojimų, skirti verslui, verslumui skatinti, inovacijų ekosistamai plėsti. Nors šie apdovanojimai tiesiogiai neišskiria dizaino ir jo sprendimais paremtų inovacijų srities, nugalėtojais išrenkami originalių, inovatyvių idėjų kūrėjai.

- „Bzn Start“ Jauno verslo apdovanojimai
- „Bzn Start“ Business Woman Awards
- Baltijos investuotojų forumo inovacijų apdovanojimai
- Investuotojų forumo „Metų sprendimas verslo aplinkai gerinti“
- Lietuvos pramonininkų konfederacija ir VšĮ Lietuvos inovacijų centras rengia nacionalinį konkursą „Inovacijų prizas“. Kategorijos – (1) inovatyvus produktas, (2) inovatyvi įmonė.

- Portalas „Dizainovacija“
- Žurnalas „Centras“
- Portalas „Bzn Start“

1. Dizainovacija

Dizainovacija.lt/designovation.lt – Lietuvos dizainerių ir jų darbų virtuali duomenų bazė, kuriame siekiama reprezentuoti Lietuvos dizainerius ir palengvinti jų pasiekiamumą potencialiems užsakovams, darbdaviams bei gamintojams. Šiame portale talpinami dizaino kūrimo konkursai, darbo pasiūlymai, pristatomi nauji kūrėjų darbai, skirti tiek potencialiems darbdaviams, gamintojams, tiek ir kitiems dizaineriams.

„Dizainovacija“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Portale lengvai ir aiškiai pateikiami dizaino darbai, vizualus pateikimo sprendimas leidžia greitai susipažinti su kuriniais, kontaktuoti su jų autoriais. Šiame portale daugiausiai – produkto ir industrinio dizaino pavyzdžių, aksesuarų, juvelyrikos produktų. Tarp jų ir „Gero dizaino“ prizą laimėjusių darbų.

2. Centras

„Centras“ – tai vienas iš trijų Interjeras.Lt ženklo žinių sklaidimo kanalų. Žurnalas „Centras“ ir „Interjeras.LT Pataria“ bei interneto portalas www.interjeras.lt orientuoti į namų interjero rinkos formuotojus, vartojimo skatintojus, profesionalus, modernius, aktyviai interjero mada besidominčius vartotojus. Žurnale „Centras“ pateikiama informacija apie gaminius, paslaugas, naujoves.

„Centro“ duomenų bazė saugo 1500 interjero pasiūlymų, 400 įmonių, 570 interjero specialistų.

„Centras“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Ši viešojo informavimo priemonė veikia kaip mediacijos tarp profesionalų ir užsakovų platforma, viešina interjero dizaino naujienas. Nuo 2004 metų organizuoja „Metų interjero“ konkursą, kurio viena iš kategorijų – „Inovatyviausias interjeras“, skatinantis naujus originalius ir galutiniam vartotojui naudingus dizaino sprendimus.

bnz start

3. Bzn Start

Didžiausia Lietuvoje suburta startuolių ir jauno verslo bazė. Jau trečius metus leidžiama didžiausia jauno verslo enciklopedija „Startups WIKI 2015“ ir organizuojami prestižiniai apdovanojimai „Startup Awards“. Konkurse ir enciklopedijoje gali dalyvauti ne daugiau nei trejus metus nuo įkūrimo pradžios veikiantys startuoliai.

„Bzn Start“ ir dizaino sprendimais grįstos inovacijos

Tiesioginio informacijos apie dizainą ir jo plėtojamas inovacijas, šis portalas neturi. Plačiai aprėpdamas ir informuodamas apie naujus verslus, startuolius, inovacijas, portalas akcentuoja kūrybingumą ir tokių idėjų pritaikomumą versle. Taip netiesiogiai skatinamos ir viešinamos dizaino sprendimais paremtos inovacijos, tačiau šį sritį aiškiai neįvardijama. „Bzn Start“ organizuoja verslumą skatinančius apdovanojimus, konferencijas, ekspertų klubus.

PAKLAUSA: kam ir kodėl reikia dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimo?

Jei dizaino sprendimais paremtų inovacijų ekosistemą Lietuvoje galima iširti apžvelgus įvairias organizacijas, tai paklausos identifikavimas gali tapti iššūkiu. Iki šiol šis sektorius Lietuvoje nebuvo skatinamas, jam nebuvo keliami ir kitų reikalavimų, tarp jų – paklausos identifikavimo nacionaliniu mastu.

Lietuvos kultūros ministro patvirtintose Architektūros ir dizaino plėtros gairėse nurodoma, kad kasmet aukštąjį išsilavinimą dizaino srityje įgyja apie 400 studentų, o Lietuvoje, 2014 m. duomenimis, veikia per 2000 dizaino specialistų.

2014 m. lapkritį VDA Dizaino Inovacijų Centras atliko „Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studijos“ analizę ir suorganizavo 3 susitikimus: (1) su akademinė bendruomene, (2) su dizainerių bendruomene, (3) su verslo bendruomene. Šie susitikimai parodė dizaino ir jo sprendimais grįstų inovacijų poreikį, jo skatinimo

svarbą tiek dizaineriams, tiek verslui. Visos trys galimybių studijų *focus grupės* akcentavo dizaino ir jo sprendimų pritaikymo viešinimą, visuomenės supažindinimo su dizaino sprendimais kuriamos naudos svarbą. Remiantis šiomis Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studijomis, 2015 m. parengtos šalies „Architektūros ir dizaino plėtros gairės“, patvirtintos LR Kultūros ministro (nuoroda į Reglamentacija Lietuvos ir Europos teisės aktuose).

Siekiant išsiaiškinti dizaino sprendimais paremtų inovacijų skatinimo paklausos dydį šalyje, ją galima suskirstyti į kelis lygius:

- Kvalifikuoti dizaineriai
- Dizaino sprendimais grįstų inovacijų verslai ir startuoliai
- Visuomenė

Dizainerių bendruomenė

Kvalifikuoti dizaineriai – tai specialistai, įgiję aukštąjį išsilavinimą dizaino srityje.

Susitikime su dizainerių bendruomene dalyvavo įvairių dizaino sričių specialistai, kūrybinių industrijų ir viešojo sektoriaus atstovai. Pagrindiniai esamos situacijos akcentai – bendravimo su kitų sričių specialistais (vadybininkais, technologais ir kt.) stoka, dizaino pasiūlos ir paklausos skatinimo poreikis. Siūlyta įsteigti dizainą, verslą ir kitas sritis jungiančią tarpininkaujančią instituciją, tarpdisciplinines programas, integruotis į klasterius ir viešinti

geruosius pavyzdžius. Situacijos rinkoje suvokimo didinimui taip pat siūlyta edukacija visuose ugdymo lygmenyse.

Akademinės bendruomenės atstovai kitame susitikime įvardino trukdžius dizaino sektoriaus plėtrai, tarp kurių minėta dizaino erudicijos arba kompleksinio supratimo stoka, strategijos stoka, susikalbėjimo su verslu stoka, akcentavo ne tik studijų bei praktikų organizavimo procesų tobulinimo svarbą, bet ir verslumo skatinimą. Šios išvados galimai išreiškia dizaino sprendimais paremtų inovacijų sektoriaus skatinimo svarbą.

Verslas ir startuoliai

Lietuvoje labiausiai skatinami naujų technologijų (angl. high-tech, fin-tech, ICT) centrai. Jų vystymui kuriami bendradirbystės centrai (pvz., fin-tech startuolių erdvė „Rise Vilnius“, informacijos ir komunikacijos technologijų bendradirbystės

centras „Tech Park Vilnius“, kt.). Kiek yra dizaino sprendimais paremtų inovacijų kūrėjų ir jų sukurtų startuolių, nėra žinoma. Lietuvos Respublikos Ūkio ministerija ar jokia kita valstybinė įstaiga nepateikia duomenų dizaino sprendimais grįstų

inovacijų paklausai nusakyti. Lietuvos statistikos departamentas iki šiol dar nėra rinkęs šio sektoriaus identifikavimui skirtų duomenų. 2016m. gegužės mėnesį „Lietuvos dizaino forumo“ ir „Design for Europe“ organizacijos inicijuotas dizaino ekosistemos tyrimo dirbtuvės kaip viena iš tolimesnių žingsnių išskyrė tokios statistikos rinkimo svarbą.

Daugiausiai duomenų galima gauti iš atskirų organizacijų ar aukštųjų mokyklų, tokių kaip Vilniaus dailės akademija, Startu Lithuania.lt ir kitų. Tačiau kiekvienas startuolis turi būti identifikuojamas atskirai. Pavyzdys – „Citybirds“ sulankstomi paspirtukai, sukurti Vilniaus dailės akademijos studentų. „Citybirds“ paspirtukų inovatyvus dizainas 2016 m. laimėjo tarptautinio „Red Dot Award“ dizaino apdovanojimą. Igno Survilos dizaino paspirtukas pradėtas gaminti masiškai. Išskyla poreikis nustatyti tokių startuolių

Lietuvoje skaičių ir remiantis juo, apskaičiuoti galimą dizaino sprendimais paremtų inovacijų potencialą.

VDA DIC galimybių studijoje verslo bendruomenės atstovai įvardino akademinio sektoriaus efektyvinimo svarbą, galimų platformų dizainerių ir verslo bendradarbiavimui kūrimą, bendrus projektus, praktikas ir t.t.

„Architektūros ir dizaino plėtros gairėse“ minima įmonių, laimėjusių „Gero dizaino“ prizą apklausa, kurią atlikus paaiškėjo, kad kuomet „įmonės strateginis tikslas yra kurti inovatyvius produktus ir plėsti eksporto rinkas (ypatingai aukšto ekonominio išsivystymo šalyse: Vakarų Europoje, Skandinavijoje ir kt.), dizainas yra būtinas komponentas. Investicijų į dizainą tikslai yra siejami su naujo konkurencinio pranašumo sukūrimu, investicijos į dizainą yra naudojamos įmonės įvaizdžio formavimui.“¹

Visuomenė

Dizaino sprendimais paremtos inovacijos šalyje nėra lengvai suvokiamos. Vien dizaino sąvoka yra suprantama daugiausiai tik antruoju dizaino panaudos lygiu – dizainu kaip stilistine priemone. Kitos pakopos – dizainas kaip procesas ir dizainas kaip strategija – nėra itin suprantamos ir dažnu atveju netraktuojamos kaip dizainas. Joms priskiriami kiti pavadinimai, pvz., dalybos ekonomika (Uber, Air Bnb, Skype).

Dizaino propagavimas apima veiklas skirtas didinti visuomenės suvokimą apie dizaino sukuriamą naudą. Dalyje ES šalių (pvz., Danijoje ir Suomijoje) dizaino propagavimo veikloms yra skiriama daugiau lėšų negu dizaino paramos programoms. Nors Lietuvoje vykdomos anksčiau aptartos dizaino propagavimo veiklos, Dizaino galimybių studija

akcentuoja kryptingumo ir nuoseklumo trūkumą, nevykdoma viešajam sektoriui skirta dizaino propagavimo veikla. Siekiant kvalifikuotų dizainerių, verslo ir akademinio bendruomenių atstovų akcentuotų sektoriaus skatinimo tikslų, daugiau dėmesio turėtų būti skirta visuomenės informavimui ir supažindinimui su sektoriumi. Pasak VDA DIC 2014 m. dizaino sektoriaus plėtros galimybių studijos, dėl finansavimo problemų ir strateginio koordinavimo trūkumo, sudėtinga užtikrinti, kad propagavimo veikla būtų nuosekli ir kryptinga. Nevykdoma viešajam sektoriui skirta dizaino propagavimo veikla. Tuo tarpu Lietuvos akademinės, dizainerių bendruomenės ir pramonės atstovai visuomenės suvokimo didinimą išskiria kaip vieną svarbiausių iššūkių, siekiant tolimesnės dizaino sektoriaus plėtros.

¹ Architektūros ir dizaino plėtros gairės, 2015, p 5.

IŠVADOS

Privalumai

- Lietuvoje užtikrintas aukštas dizaino inovacijų potencialas (pasiūla): dizaino srityje veiklą vykdo apie 2000 kvalifikuotų specialistų, kasmet paruošiama apie 400 naujų specialistų, vyksta visų pakopų dizaino (bakalauro, magistratūros ir doktorantūros) studijos, plėtojami dizaino krypties fundamentiniai mokslo tyrimai.
- Lietuvoje veikia dizaino sprendimais paremtų inovacijų ekosistema apimanti viešojo, akademinio ir privataus sektoriaus sritis.
- Šalyje veikia viena tiesiogiai dizaino veiklos plėtrai skirta priemonė, remianti išskirtinai MVĮ – „Dizainas LT“. Dizaino sprendimais grįstos inovacijos yra skatinamos atskirų šios srities ekosistemos dalyvių. Rengiamos verslo, sektorių bendradarbiavimo galimybių studijos.
- Auga dizaino inovacijų patrauklumas visuomenėje. Atliepiančią šį poreikį kasmet organizuojami bent 8 nacionalinės reikšmės renginiai, 3 dizainui skirti apdovanojimai.
- Europos Komisijos įkurta „Dizainas Europai“ programa rūpinasi inovacijų grįstų dizaino sprendimais veiksmų plano įgyvendinimu. Lietuva turi oficialius jos atstovus.

Trūkumai

- Lietuva Europos inovacijų barometro duomenimis atsilieka nuo kitų užsienio šalių ir nesiremia jų gerosios patirties pavyzdžiais. Nėra atlikta sektoriaus užsienio patirčių ir paklausos analizė.
- Lietuvos strateginiuose dokumentuose dominuoja vienpusis, siauras požiūris į dizaino sąvoką kaip gaminio stilizavimo priemonę.
- Dizaino inovacijų sąvoka nėra apibrėžta. Strateginiai šalies dokumentai pabrėžia kūrybiškumo svarbą inovacijų skatinimo procese, tačiau dizainas priskiriamas kultūrinių ir kūrybinių industrijų sričiai. Atitinkamai, inovacijos, paremtos dizaino sprendimais, yra priskiriamos kitoms sritims. Tai mažina dizaino inovacijų naudojimo galimybes.

- Lietuva yra viena iš 13 šalių Europoje (iš 28), kuri neturi dizaino politikos dokumentų.
- Šiame „Dizainas Europai“ suorganizuota pirmųjų dizaino politikos dirbtuvių rekomendacinė studija akcentuoja dizaino sprendimais grįstų inovacijų skatinimo priemonių neapibrėžtumą, statistinių duomenų stoką, kuri užkerta kelią sektoriaus svarbos įrodymui ir skatinimui.
- Lietuvos akademinės, dizainerių bendruomenės ir pramonės atstovai visuomenės suvokimo didinimą išskiria kaip vieną svarbiausių iššūkių, siekiant tolimesnės dizaino sektoriaus plėtros. Siekiant vieningos viešinimo ir komunikacijos strategijos trūksta:
 - sąvokų apibrėžimo ir vieningo jų taikymo.
 - suinteresuotų šalių vienijimo iniciatyvos organizuojant duomenų bazę informacijos sklaidai.
- Nors viešajame ir privačiame sektoriuose yra daug atskirų dizaino sprendimus skatinančių iniciatyvų (daugiausiai kūrybinių industrijų ir technologinių inovacijų kontekstuose), trūksta tarpinstitucinio bendradarbiavimo.
- Dizaino bendruomenę vienijančios tarpsektorinės institucijos stoka stabdo srities pažangą.

Galimybės

- Apibrėžus dizaino inovacijų sąvoką ir pripažinus dizaino inovacijas sudėtine MTEP ir inovacijų politikos, už kurią atsakinga Ūkio ministerija, dalimi, būtų užtikrintas didesnis esamo dizaino inovacijų potencialo išnaudojimas. Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 m. programai įgyvendinti rengiamas naujas 2018-2020 m. veiklos planas. Dizaino sprendimais grindžiamų inovacijų skatinimas gali būti viena iš šio veiklos plano dalių.
- Ilgalaikės vizijos ir dizaino politikos dokumentų parengimas sustiprintų šios srities plėtrą.
- Dizaino ir dizaino sprendimais grįstų inovacijų statistikos stiprinimas padėtų

- geriau įvertinti srities potencialą ir pagrįsti jo svarbą šalies ekonomikai ir visuomenei.
- Dizaino bendruomenę vienijančios platformos ar tarpinstitucinio instrumento įkūrimas padėtų stiprinti srities pažangą, geresnį bendradarbiavimą tarp ekosistemos dalyvių.
 - Gerosios patirties, susijusios su visais dizaino inovacijų etapais, kaip pavaizduota pav.2, viešinimas prisidėtų prie srities pažangos ir vieningo sąvokų naudojimo.

Grėsmės

- Neišsprendus aukščiau aptartų dizaino sąvokos, vieningos politikos, statistikos, tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir skatinimo politikos trūkumų, dizaino inovacijų plėtros potencialas Lietuvoje nebus pilnai išnaudotas. Įvertinus tai, kad dizainas ir dizaino inovacijos yra vienas iš aukštos pridėtinės vertės kūrimo kelių, tai būtų reikštų prarastas galimybes Lietuvos ekonomikai.

ŠALTINIAI

- What is design-driven innovation?
<http://designforeurope.eu/what-design-driven-innovation>
- Verganti, R., (2009) Design-Driven Innovation, Harvard Business Press, Boston MA.
<http://www.designdriveninnovation.com/title.html>
- Bucolo, Sam & Matthews, Judy H. (2011) Design led innovation : exploring the synthesis of needs, technologies and business models. In: Proceedings of Participatory Interaction Conference 2011, 13-15 January 2011, Sønderborg, Denmark.
<http://eprints.qut.edu.au/40355/1/c40355.pdf>
- Verganti, R. 2008 Design, Meanings and Radical Innovation: A Metamodel and a Research Agenda, Journal of Product Innovation Management, 25, 436- 456.
- Lithuanian Design Policy Workshop Report, 2016
<http://www.designforeurope.eu/sites/default/files/asset/document/LT%20Design%20Policy%20Report%2003.05.16.pdf>
- The European Innovation scoreboard, 2016
http://www.knowledgetransferireland.com/About_KTI/Reports-Publications/European-Innovation-Scoreboard-2016.pdf
- Design-Driven Innovation: Why it Matters for SME Competitiveness
<http://www.designforeurope.eu/design-driven-innovation-why-it-matters-sme-competitiveness>
- Global innovation index, 2016
<https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report#>
- Lietuvos inovacijų plėtros 2014-2020 metų programa
http://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/imported/lt/veikla/veiklos_sritys/ino/LIP_nutarimas.docx
- Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimo 2014-2017 metų veiksmų planas
<http://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/Inovacijios/LIP%20planas%204-491.pdf>
- Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“
<https://www.docdroid.net/OHqeBsc/lietuva2030.pdf.html>
- Lietuvos Respublikos dizaino įstatymas
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.13BA31BA9E61>
- Architektūros ir dizaino plėtros gairės
https://lrkm.lrv.lt/uploads/lrkm/documents/files/architekt%C5%ABros%20ir%20dizaino%20gair%C4%97s_2015.doc

- Dizainu grindžiamų inovacijų skatinimo veiksmų plano įgyvendinimas
<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/13203/attachments/1/translations/lt/renditions/pdf>
- Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centras, Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studija
http://www.ltkk.lt/userfiles/Lietuvos%20dizaino%20sektoriaus%20pl%C4%97tros_VDA%20DIC.PDF
- Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centras, Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studija: susitikimas su akademinė bendruomene, 2014
http://www.vda.lt/lt/dizaino-inovaciju-centras/tyrimai/Studija2014/akademine_bendruomene
- Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centras, Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studija: susitikimas su verslo bendruomene, 2014
http://www.vda.lt/lt/dizaino-inovaciju-centras/tyrimai/Studija2014/verslo_bendruomene
- Vilniaus dailės akademijos Dizaino inovacijų centras, Lietuvos dizaino sektoriaus plėtros galimybių studija: susitikimas su dizainerių bendruomene, 2014
http://www.vda.lt/lt/dizaino-inovaciju-centras/tyrimai/Studija2014/dizaineriu_bendruomene
- Įmonių inovacinė veikla, tyrimas. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės
http://osp.stat.gov.lt/documents/10180/1560241/Imoniu_inovacine_veikla_160121.pdf/0033e113-5d17-4ad8-af75-650da65abb4b?version=1.0

EMKO „Mano rašomasis stalas“. Autorė - Inesa Malafej, darbo vadovas - doc. Povilas Juškaitis. 2011.

PRIEDAI

Priedas 1. Dizaino sprendimais grįstų inovacijų ekosistema Lietuvoje

